

universitātes avīze

PIRMDIENA,
1998. GADA
5. OKTOBRIS

№ 3

JŪSU ZINĀŠANAI

Skaistākā sieviete – Ieva Bondare – LU studente

Ieva Bondare
26 gadus veca.
Dzimusi un augusi Mārupē.
7 gadus dzīvo laimīgā laulībā ar Mārtiņu Bondaru.
Ir 6 gadus vecs dēls - Daniels.
Mācās Latvijas Universitātes Svešvalodu fakultātes Angļu filoloģijas katedras vakara nodaļas 3. kursā.
Strādā sporta klubā "Centrs" par Tiņu centra vadītāju.
"Misis Latvija" titula īpašniece.

Pirms dažām nedēļām Latviju pārsteidza sensacionāla ziņa: Misis Latvija Ieva Bondare 35 dalībnieču vidū ieguvusi Misis Globe titulu konkursā, kurš notika no 9. līdz 19. septembrim Grieķijā - Krētā. Latvijai tas bija līdz šim nebijis panākums, tikai nedaudz apbēdināja fakts, ka konkurss netika translēts Latvijas televīzijā. Godīgi sakot, mums, "Universitātes Avīzes" kolektīvam, bija diezgan liels pārsteigums, kad uz redakciju piezvanīja Svešvalodas fakultātes pārstāvis un paziņoja, ka Ieva ir LU studente. Tas arī bija viens no iemesliem, kāpēc radās ideja aprunāties ar Mrs. Globe Ievu Bondari.

- Kā tu nonāci līdz Latvijas konkursam?

- Mani pierunāja draudzene. Cerēju, ka vīrs neatbalstīs šo ideju, bet viņš teica: - Tev jāpiedalās, un es Tevi atbalstīšu. Pēdējās trijās kārtās, kas tuvināja finālam, katru reizi piedalījos ar domu - tā būs pēdējā kārtā, tālāk es netikšu. Kad nokļuva finālā, domāju - es esmu visu sasniegusi, man vairāk neko nevajag. Bet sanāca tā, ka uzvarēju.

- Ja salīdzini konkurenci Latvijas konkursā un konkursā Grieķijā, vai bija atšķirības?

- Latvijā mēs visas bijām personības, turklāt dažāda vecuma, tāpēc ir grūti kaut ko teikt. Grieķijā mēs katru pārstāvējām savu valsti un kultūru. Grūti pateikt, vai tur bija konkurence. Ja Latvijas konkursā es sev neizvirzīju nekādus mērķus, tad tur es pārstāvēju Latviju, tādēļ ļoti centos tikt divpadsmitniekā. Kad tas notika, tad šķita, ka Latvijā atbalstītāji būs apmierināti. Kad bijām palikušas tikai divas (Ieva Bondare un Baltkrievijas pārstāve - I. B.), sev teicu - labāk vairs nevar būt.

- Kā juties, kad saņēmi Mrs. Globe titulu?

- Sākumā neticēju. Lielākas emocijas laikam bija maniem līdzjutējiem. Zinu pati kā jūtas tad, kad, piemēram, svarīgā spēlē uzvar basketbola komanda, par kuru tu fano. Tad gribas krist ap kaklu pat svešiniekam. Es pati biju ļoti nogurusi, jo iepriekšējā naktī no 9 vakarā līdz 5:30 no rīta bija noticis ģenerālmēģinājums. Tikai tagad tās emocijas tā isti "nāk laukā".

LU IEIET 80 GADĒ

Alma mater pārkāpj gadu sliekšni

Rociēs un kal.
Jo tad jau nav dzīvot vērts,
ja uz šīs zemes nepaliek
mūsu roku un siržu raksti.

(B. Saulītis)

Rēzeknes augstskola sveic Latvijas Universitāti dibināšanas gadadienā. Novēlam radošu darba garu un panākumus visos darbos. Pateicamies par līdzšinējo sadarbību, izsakot vēlējumu, ka šī sadarbība turpināsies un kļūs vēl daudzpusīgāka.

*R. A. vārdā -
skoloto J. Pilgānviča*

♦ ♦ ♦

Nav jau viegla sūra darba diena,
Diena putns nav, kas viegli lidot zin.
Bet no darba vērtā pavadiena,
Visas dzīves kamols spožs ir ritināts.

(Jānis Grots)

Sveicam Latvijas Universitātes vadību, docētājus un studentus Universitātes dibināšanas 79. gadadienā -

Ventpils augstskola

♦ ♦ ♦

Vēl daudz kas klāt šai dzīvei
mums būs burams,
vēl daudz kas izturams
un neizturams,
vēl daudz -
uz augšu, leju -
kā nu kuram.

Bet vēju neizdzēst vairs
mums no burām -
mums uzticēja stūres riteni.
Mēs
turam.

Laiks norāvēs no slitas,
un mēs krēpēs turamies,
bet gaitu
neapturam.

(O. Vācietis)

Sveicam Latvijas Universitāti lielajā dienā!
Lai ikviena diena sniedz Jums daudz priecīgu un gaišu brīžu, stiprinot Latviju ar savu zinību spēku!

Nacionālās Atceršanās akcijas komisijas komisārs un skolotājs v. i. pulkvedis M. Puhots

Rīgā, 1998. gada 28. septembrī

2. lpp. ▶

4. lpp. ▶

Valsts prezidents G. Ulmaņa kungs - LU Goda biedrs

ŠAJĀ NUMURĀ:

Zvaigžņu dzīve
2. lpp.

Literatūra ļauj cilvēkam brīvāk
domāt
3. lpp.

Dandari Amerikā svin kāzas
5. lpp.

Iespējams, ka Latvijā ir dimanti

To "Universitātes Avīze" uzzināja, ciemojoties LU Ģeoloģijas institūtā un uzklusot tā direktoru, habilitēto Ģeoloģijas doktoru profesoru **Igoru Danilānu**. Viņš pastāstīja, ka institūtā strādā trīs habilitētie doktori, septiņi ģeoloģijas doktori un seši doktoranti. Institūta ļaudis priecājas arī par 12 maģistra un bakalaura programmu studentiem, kas lēnām iejūtas zinātniskajā darbā un jau strādā institūtā. Kā smejojot, teica Igors Danilāns: "Mums ir tas "vecais gals" un "tie zaļie" ". Patiesībā visi jau viņi kopā mīt, jo Ģeoloģijas institūts ir Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātē, turpat ir arī Ģeoloģijas muzejs. Tātad tā ir sava republika. Kā pastāstīja Igors Danilāns, 37 gadus - no 1952. līdz 1989. gadam - bija laiks, kad Latvijā ģeologus negatavoja. Pienāca brīdis, kad varēja kaut ko arī atļauties, neprasot atļauju no Maskavas, tad arī tika atjaunotas ģeoloģijas studijas.

- Kā uzsākās Ģeoloģijas institūta darbība?

- Sākumā darbojāmies kā nodaļa, bet kopš 1994. gada februāra ar LU Senāta lēmumu, esam kā patstāvīgs institūts Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātē. Pie mums strādā 35 cilvēki, daudzi no viņiem ir arī mācībspēki fakultātē.

2. lpp. ▶

ROZĪNĪTE

"Himna nav priekš pašdarbniekiem (domāts koris "Juventus"), himna ir priekš visiem cilvēkiem".

"Balss būs briesmīgi laba kā aktiertipa cilvēkam".

"Man ir priekšlikums: vai kāds ir runājis no lielās kanceles un kāda ir sajūta?"

"Beidziet ar Kincāniem, man ir grāmata par pieklājību".

(Dzirdēts LU vadības sēdē, gatavojoties LU 79 gadu jubilejai)

LU IEIET 80 GADĒ

Alma mater pārkāpj gadu sliekšni

LU Goda biedri un goda doktori

1. lpp.

Latvijas Universitāte - 79. It kā neapaļš skaitlis, bet, ja tā padomā, tas taču nozīmē, ka LU pārkāpusi astotās desmitgades sliekšni. Kā LU dibināšanas 79. gadadienai veltītā Senāta sēdē teica LU rektors Juris Zaķis, 1919. gada 28. septembris bija ne tikai LU, bet arī nacionālās augstākās izglītības dzimšanas diena.

Jau 1919. gada 29. septembrī LU, kas toreiz gan saucās Latvijas Augstskola, uzsāka mācības ar 9 fakultātēm, 110 mācībspēkiem un 940

studentiem. Laika gaitā studentu skaits LU pieauga, un tagad pārsniedz jau 20 tūkstošus. Tāpat palielinājies arī zinātniski pētnieciskais potenciāls. Pēdējā laikā gandrīz katrā sēdē LU Senāts izskata ar kāda zinātniski pētnieciskā institūta pievienošanu LU saistītus jautājumus.

Latvijas Universitāte kā gudrības templis ir palīdzējusi arī grūtajos laikos saglabāt cilvēku idejas un ideālus, tāpēc varbūt kāds ir gribējis to likvidēt, bet nav uzdrīkstējies, jo tas izsauktu tautā dziļu sašutumu. Pēc

Heinriha Stroda pētījumiem, LU gandrīz vienmēr mācījušies 75 - 80% latviešu studentu, taču tas nebūt nenozīmē, ka mūsu Alma mater nemācās citu valstu studenti. Tieši pretēji, to skaits ar katru gadu pieaug. Pašreizējā momentā, pēc J. Zaķa vārdiem, LU valsts budžetā ieskaita vairāk naudas nekā saņem no tā. LU ir saņēmusi arī pozitīvu Eiropas ekspertu vērtējumu.

Jau pirmajos pastāvēšanas gados LU tika iedibināta tradīcija reizi gadā pasniegt Goda doktora un Goda biedru diplomus. Par pirmajiem Goda biedriem 1920. gadā kļuva Krišjānis Barons un Rainis, bet pirmie 17 Goda doktora diplomu tika pasniegti 1924. gadā. Līdz 1991. gadam tika pasniegti 22 Goda biedru un 121 Goda doktora diplomu.

Arī šogad LU jubilejā tika pasniegti četri Goda doktora un četri Goda biedru diplomu. LU Goda doktora diplomu saņēma Kvinslendas universitātes profesors un Starptautiskās Biometeoroloģijas savienības prezidents Andris Auliciems, kurš veicis svarīgus pētījumus par klimata ietekmi uz cilvēku un dzīvnieku veselību, Manitobas universitātes profesors Egils Grīslis, kurš sniedzis palīdzību Teoloģijas fakultātei, Eiropas fakultātes pirmais direktors Toivo Miljans un Indīānas universitātes profesors Jānis Peniķis.

LU Goda doktora diplomu saņē-

ma Valsts Prezidents Guntis Ulmanis, kurš savā atbildē runā teica, ka sabiedrībā aizvien mazāka nozīme tiek piešķirta tādām vērtībām kā intelekts, ētika un morāle, turklāt cilvēku vitalitāte katru dienu saņem triecienus. Tikai zinošs un izglītots cilvēks spēs stāvēt tam pretī. "Ir jāceļ tilts, kurš nesabrūks, jo pa to ies tas, kam līdzīgs nāks prāt", teica G. Ulmanis. Vēl Goda doktora diplomu saņēma bijušais Ministru padomes priekšsēdētājs Ivars Godmanis, kurš pateicās saviem pasniegējiem un piebilda, ka viņi māca studentiem skatīties un uztvert dzīvi kompleksī, gan liekot lietā savas teorētiskās zināšanas, gan domājot pašiem par dzīves problēmām, kā arī Ventspils domes priekšsēdētājs Aivars Lembergs un Rīgas Ekonomikas augstskolas prorektors Māris Roberts Slokenbergs.

Jubilejas reizē apbalvojumus saņēma arī 29 studentu zinātnisko darbu konkursa uzvarētāji.

LU jubilejā ciemos ieradās arī Izraēlas vēstnieks Latvijā Viņa Ekse-

LU Goda biedru vidū arī Eiropas fakultātes bijušais direktors Toivo Miljana kungs

lence Eged Ben-Hur, kurš pastāstīja par miera procesiem Vidējos austrumos un Latvijas un Izraēlas sadarbību. Viņš uzsvēra, ka galvenais Latvijā ir izglītība un tās attīstība.

Jubileja jau atkal ir aiz muguras, un sācies vai, pareizāk sakot, turpinās saspringtais darba process, kurš vēl joprojām ved kalnā, kura galu ir diezgan neiespējami sasniegt, jo, kā teica G. Ulmanis, jo vairāk cilvēks zina, jo tālāka paliek zināšanu horizonta līnija.

Nedaudz pārfrāzējot J. Zaķa novēlējumu, atliek tikai piebilst, lai paveiktā darba svētība pavada LU, tās studentus, mācībspēkus un darbiniekus.

INGA BĒRZIŅA

LU INSTITŪTI

Iespējams, ka Latvijā ir dimanti

1. lpp.

- Kādas ir institūta darbības jomas?

- Zinātnisko pētījumu veikšana notiek paleontoloģijā, nogulumiežu sastāva, īpašību, veidošanās apstākļu un faciālo izmaiņu pētīšanā. Derīgo izrakteņu veidošanās un izveidojuma likumsakarību noskaidrošana, to resursu un pielietojuma iespēju izvērtēšana, ieteikumu izstrādāšanā, Latvijas derīgo izrakteņu izpēti un izmantošanas optimizēšanā, kā arī kvartāla perioda ģeoloģiskās attīstības vēstures un paleoģeogrāfisko apstākļu izziņas, nogulumu ģenētisko tipu un reljefa pētīšanā.

Notiek aktīva līdzdalība ģeoloģijas bakalaura un ģeoloģijas maģistra studiju programmu realizācijā, bet īpaši - doktorantūras studiju nodrošināšanā.

Ģeoloģijas institūts sadarbojas ar Latvijas valsts iestādēm, Latvijas un ārzemju augstskolām, pētnieciskām un ģeoloģiskajām organizācijām.

Zinātnieki sniedz konsultācijas juridiskajām un fiziskajām personām jautājumos, kas skar institūta darbības virzienus.

- Ko Latvijai nozīmē jūsu institūts?

- No citas valsts jau neviens nebrauks pētīt mūsu teritoriju. Katrai valstij ģeoloģiskā informācija jāiegūst, jāapkopo, un tai ir jābūt pieejamai. Tas valsti ir arī pamats daudziem pielietojama rakstura darbiem. Piemēram, uzsākot būvniecību, ir jābūt vietas ģeoloģisko apstākļu novērtējumam. Latvijā ir 35 ģeoloģiskā rakstura privātfirmas, kas nodarbojas ar ģeoloģisko apstākļu novērtējumu. Tāpat ir firmas, kas nodarbojas ar ūdens-

apgādi.

Ģeoloģijas institūtā ir vairāk zinātniski fundamentāla rakstura pētījumu. Kādi ieži ir mūsu zemes virskārtā, kāds ir to vecums. Tāpat ir darbi, kas saistīti ar derīgajiem izrakteņiem. LU Ģeoloģijas institūts kopā ar Rīgas Tehniskās universitātes Ķīmijas tehnoloģijas fakultāti un Silikātu materiālu institūtu, kā arī ar Neorganiskās ķīmijas un Organiskās sintēzes institūtiem piedalās arī valsts nozīmes programmas "Latvijas zemes dziļu bagātības un to izmantošana" izstrādāšanā. Šī programma rit jau trešo gadu.

- Kādi izrakteņi ir Latvijā?

- To ir daudz. Piemēram, ir ļoti daudz labas dzelzsrūdas, bet tā ir dziļi un ekonomiski neizdevīgi iegūstama. Tāpat ir nafta, bet jautājums - cik daudz tās ir. Izmantojam galvenokārt ikdienā nepieciešamos izrakteņus. Piemēram, izejvielas būvniecībā - mālus, kaļķakmeni, dolomītus, grants materiālus un citus. Protams, ka svarīga un visiem vajadzīga lieta ir pazemes ūdeņi. Šīs lietas nav ne zelts, ne sudrabs, bet ikdienā ir nepieciešamas. Tādu mantu mums ir pietiekami.

- Vai Latvijā varētu būt kādi dārgakmeņi, piemēram, dimanti?

- Interesanti ir tas, ka dimantiem ir atrasti "pavadoņi" minerāli. Īpaši, piropi, hromšpinelīdi. Tie mums konstatēti vairākās vietās un samērā lielos daudzumos. Tuvākās vietas - Arhangeļskas apgabals, Baltkrievija, Somija - ir tās, kur ir dimanta ieguves. Mums šie darbi ir sākotnējā stadijā. Pazīmes, ka dimanti varētu būt, ir. Būtu jāveic apjomīgi ģeofizikālie darbi, lai konstatētu iespējamās vietas. Varbūtība, ka dimanti ir arī Latvijā, pastāv.

LU Ģeoloģijas institūta direktors Ivars Danilāns

- Kā sadarbojaties ar ārzemju ģeologiem?

- Pie mums bijuši kolēģi no Pli mudas universitātes, praksē braukuši arī studenti. Šogad Varšavas universitātes ģeologu grupa devās izpētīt Gauju. Mūsu studenti jau trīs gadus dodas uz Dienvidpoliju - uz Varšavas universitātes prakses bāzi. Tur ir lielāka nogulumiežu daudzveidība.

Mēs piedalāmies arī starptautiskajos projektos, ir projekts Latvijas Zinātnes padomes finansētās tēmās. Visciešākā sadarbība mums ir ar kaimiņiem - lietuviešiem un igauņiem.

- Vai studenti pie jums labprāt iesaistās darbā?

- Ir viens otrs, kas "aizķeras", jo "saindējas" ar zinātni un kam naidīna nav būtiskākais...

Mums pašiem svarīgākais šobrīd ir nodrošināt paaudžu maiņu, tādēļ cenšamies studentus, kuri ir ieinteresēti, ievirīt zinātniskajā darbā. Fakultātē mēs strādājam visi kopā un viens otra darbu redzam. Esam savējie!

MĀRA SADOVSKA

TAS VAR JŪS
INTERESĒTZvaigžņu
dzīve

Neapšaubāmi, ka katrs cilvēks, un, jo īpaši students, uzskata sevi par Visuma nabu. Taču tieši rudens varētu būt tas laiks, kad jāsāk apzināties savu niecību noslēpumainās debess ķermeņu pasaules priekšā. Kāpēc? - jūs varētu jautāt. Pirmkārt tāpēc, ka, sākot ar oktobri, katru (skaidru) trešdienu no plkst. 20.00 līdz 21.00 visi interesenti var pētīt zvaigžņotās debesis ar LU observatorijas teleskopu. Otrkārt, 23. septembrī, astronomiskajam rudenim iestājoties, savu 40 darba gadu jubileju nosvinēja žurnāla "Zvaigžņotā Debess" redakcija.

"Zvaigžņotā Debess" ("ZD") ir Latvijas Zinātņu akadēmijas un LU Astronomijas institūta populārzinātnisks gadalaiku izdevums. "ZD" iznāk tikai 1000 eksemplāru tirāžā, kuri diezgan ātri tiek izpirkti, pie kam daļa no tiem nokļūst ārzemēs, kur žurnālu ciena un pazīst. Laikam arī tas, par spīti visām likstām, palīdzējis žurnālam sasniegt 40 darba gadus. Šim svinīgam notikumam par godu noti-

ka brauciens uz Baldones Riekstkalnu, kur tika apskatīta astrofizikas observatorijas teritorija un ēkas. Gida lomā darbojās viens no "ZD" pamatlicējiem profesors Andrejs Alksnis, kas stāstīja par observatorijas vēsturi un šodien. Astrofizikas observatorija ir slavena galvenokārt ar fotografēšanas sistēmas aprīkoto teleskopu, ar kura palīdzību var fotografēt zvaigznes. Pēc tam saskaņā ar dienas kārtību, nolikām ziedus uz "ZD" pirmā redaktora un slavenā astronoma, fizikas un matemātikas zinātņu doktora Jāņa Ikaunieka kapa. Pēc atgriešanās Rīgā Zinātņu akadēmijas konferencē zālē notika svinīga sēde, kurā piedalījās zinātņu akadēmijas prezidents J. Straidiņš, LU vadības pārstāvis - zinātņu prorektors I. Lācis un citi, ne mazāk pazīstami cilvēki. Īsti svinīgs tomēr noskaņojums nebija, jo ar astronomijas attīstību saistās pārāk daudz problēmu. Kā visur - trūkst līdzekļu.

8. lpp. ▶

"Zvaigžņotā Debess" redakcijas pārstāvji pie J. Ikaunieka atdusas vietas. Foto - Vita Upeniece

Ģeoloģijas muzejā

atrodami arī aptuveni 500 gadu veci sumbra ragi

IEPAZĪSIMIES

"Literatūra ļauj cilvēkam brīvāk domāt"

Latviešu literatūras katedras vadītāja docente IEVA KALNIŅA ir ziņošākā par visiem ar literatūru saistītiem jautājumiem. Intervijā docente mums pauž savu viedokli par latviešu valodas limeni fakultātē, studentu pilnveidošanās iespējām un valodas attīstības perspektīvām.

- Kāds ir latviešu valodas stāvoklis Universitātē?

- Filoloģijas fakultāte atrodas ēkā, kas ir visinternacionālākā, ir vairākas ārzemju grupas. Tajās fakultātēs, kur labi apmaksāta karjera ir saistīta ar latviešu valodu, stāvoklis ir normāls. Tomēr fakultātes gaites var sastapt cilvēkus, kuri minimāli zina latviešu valodu: tie ir krievu studenti.

- Vai latviešu valoda ir grūti apgūstama?

- Latviešu valoda svešautiešiem varētu būt grūti apgūstama. Pieļauju iespēju, ka ir tautas, kam vieglāk iemācīties vai nu vācu, vai franču valodu. Latviešu valodā ir diezgan daudz vārdu, kas kopēji ar vācu valodu. Iespējams, ka krieviem arī kultūras orientācijas dēļ vieglāk ir apgūt franču valodu.

Reizēm dokumentus nāc iesniegt ar tulka palīdzību. Universitātes pienākums tomēr nebūtu Latvijas skolu beidzējiem no pamatiem mācīt latviešu valodu. Mūsu studenti ir nākamie skolotāji, valsts ierēdņi u. c., un šajās profesijās būs jāzina latviešu valoda.

- Vai ārzemju studenti izmanto iespēju studēt latviešu valodu?

- Mums ir lietuvieši, kas studē, ir arī somi, vācieši, poļi, maģistrantūru ir beiguši japāņi. Tos, kuri vēlas strādāt par tulkiem, interesē mūsdienu latviešu valoda. Cilvēki, kurus interesē valodu vēsture, labi zina savas valodas vēsturi un tad to salīdzina ar baltu valodām. Ir studenti, kurus Latvija interesē kā telpa, kā kultūras vie-

ta. Japāņu studente Kurasava rakstīs doktora disertāciju par japāņu un latviešu Viņsaules attiecībām japāņu un latviešu mitoloģijā.

- Kādas ir studentu literārās aktivitātes?

- Mūsu studentu nozīmīgākā literārā aktivitāte ir tā, ka viņi iecerējuši izdot žurnālu "Vārti". Šajā izdevumā paredzēti gan pašu studentu darbi, gan pētījumi. Manuprāt, Universitātē Dzejas dienas varētu skanēt plašāk. Ir jātiekas tai paaudzei, kura konkrētajā laikā ir tuva tiem cilvēkiem ap divdesmit. Katrai paaudzei ir savi dzejnieki.

- Studijas un literārā darbība - vai tās vienmēr ir cieši saistītas?

- Stingru likumību te nav. Nav teikts, ka jāstudē Universitātē, lai kļūtu par dzejnieku. Tomēr caur studijām cilvēkā var ienākt dziļāka dabas, kultūras, sociālā izpratne. Varbūt visvairāk palīdz Svešvalodu fakultāte, ja nodarbojas ar tulkošanu. Ja salīdzina mūsu augstskolu ar Tartu universitāti, tad Igaunijā ir vairāk pierasts, ka rakstnieki, dzejnieki studē igauņu filoloģiju.

Pagājušogad maģistrantūru beidza literāti Andris Pētersons un Inese (pseudonīms - A. L.). Tomēr vairāki pazīstami dzejnieki nemaz nav beiguši Universitāti. Vienā gadījumā dominē radošā iztēle, otrā - zinātniskas intereses.

Man pašai prozā patīk Nora Ikstena ar savu smalkumu un nepretenciozītāti. Viņa arī ir beigusi Filoloģijas fakultāti.

- Līmenis, kādā studenti beidz Filo-

loģijas fakultāti?

- Filoloģijas fakultāti pilnīgi bez zināšanām beigt nevar. Studenti ir ļoti dažādi, līmeni nosaka arī grupu līderi. Spilgti cilvēki ir katrā kursā. Kopumā mūsu studentus ņem tur, kur vajadzīgas tieši zināšanas - ģimnāzijās, mūzejos, izdevniecībās.

- Kādam vajadzētu būt filologam?

- Viņam jābūt atvērtam pret kultūru, viņš nevar būt sastindzis noteiktās dogmās. Filoloģija nav sastingusi, tā prasa nemīti attīstību. Mums ir jādod spēja saskatīt, analizēt, pētīt. Esmu ievērojusi, ka spilgtāki studenti ir tie, kuriem šis process, kā viņi sevi pārveido, ir smagāks. Nekur nav teikts, ka beidzot slavenākās Rīgas skolas, arī fakultāti beidzot, būs tie spožākie speciālisti. Interesantāki ir tie studenti, kuri atnāk, skaidri zinot, ka viņi grib studēt filoloģiju. Gandrīz katru gadu ir kāds, kas atnāk uz šo fakultāti no izteikti eksaktajām fakultātēm - Bioloģijas, Medicīnas. Spilgts students ir radošs, patstāvīgs cilvēks, kuram ir pašam savs skats uz literatūru, tātad, personība.

- Latviešu valoda šobrīd ir diezgan piesārņota...

- Ir bijuši laiki, kad bija liela krievu, vācu valodas ietekme, tagad droši vien tā ir angļu valoda, kas ietekmē latviešu valodu. Šis process nenozīmē, ka nebūs latviešu valodas, tikai tā būs savādāka. Latviešu valoda, ja neskaita Rīgu, Daugavpili, Ventspili, citur Latvijā ir dominējoša.

Valoda arī ir mainīga laikā - tai ir izmaiņas gramatikā, mainās svešvārdi, ir arī modes tendences.

Atšķirība valodā ir starp rīdziniekiem un pārējiem. Rīdzinieki daudz brīvāk pieņem valodā arī nepareizo. Lauku cilvēki runā pareizākā latviešu

valodā. Šogad es biju iestāties - menos, kur vismazāko punktu skaitu savāca latvietis. Tātad ir ļoti svarīgi pašiem latviešiem mācīties latviešu valodu.

Par valodu TV un radio ir cits jautājums - vai tie ir profesionāli, vai nē. Ja paskatās dažas Vācijas programmas - ja cilvēks runā nepareizi vai izloksnē, ekrānā parādās literārā teksta titri. Latviešu valodas prasme ir atkarīga no tā, cik daudz cilvēks ir lasījis. Ja lasīts mazāk, būs problēmas arī ar dzīves izpratni - literatūra ļauj cilvēkam brīvāk domāt. Tas, ko redzam TV, ir lielākas klišejas nekā literatūrā. Ar grāmatu cilvēks ir viens pats. Laba literatūra ļoti veikli pārkāpj normas. Lasot fantāzija attīstās arī redzes jomā. Tā dod cilvēkam un viņa valodai vairāk individuālas brīvības.

- Kādus papildu studiju kursus piedāvā fakultāte?

- Universitātē šajā gadā ir lielāka prasība pēc kultūras studiju kursiem. Dita Rietuma lasa kinovēsturi, uz šim lekcijām nāk arī citu fakultāšu studenti. Ir kurss "Režija un aktiera meistariība", ko lasa Edmunds Freibergs. Acīmredzami ir tas, ka cilvēkiem šobrīd ir jāzina elementārās runas un izturēšanās iemaņas. Kādreiz nāca Arnolds Liniņš, viņš mācīja runas mākslu. Šādi kursi pirmgadiem četriem nebija tik ļoti apmeklēti, interese ir palielinājusies.

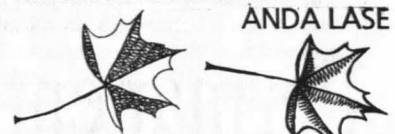
Foto - TOMAS GRĀNBERGS

- Vai filologu vidū nav vērojama zināma vienpusība?

- Studentiem vairāk vajadzētu interesēties par ekoloģiju, dabaszinātnēm, saistītām ar Latviju, jo šīs nozares ir saistītas ar kultūru. Uzskatam, ka mūsu fakultātē var studēt, ja absolūti neko nesaprot no matemātikas, seko vilšanās. Problēma nav tā, vai cilvēks prot rēķināt, vai nē. Ir tāds novērojums - ja kāds ir tik tikko pabeidzis skolu vāju matemātikas zināšanu dēļ, viņam nav ko darīt Filoloģijas fakultātē, te ir tādas lietas, kas saistītas ar loģisku domāšanu. Matemātika attīsta sakarīgu domāšanu.

Vienmēr būs tādi, kas labāk prot rakstīt, citi - runāt. Viens no izcilākajiem literatūrvēsturniekiem bija Vilnis Eihvalds - rakstu viņam ir ļoti maz, bet viņš ir izaudzinājis veselas filologu paaudzes. Valodniecība un literatūrzinātne ir divas pilnīgi atšķirīgas nozares. Ir gadījumi, kad izcils valodnieks neizprot literatūru, nevar to analizēt; vai arī pretējs gadījums. Tomēr tā nav likumsakarība.

ANDA LASE

RAIVIS DEMPSONS,
Filoloģijas fakultātes students

Mūžīgi saule debesīs,
Mūžīgi smaidošas sejas,
Mūžīgi savāda laika mija,
Tas nav mūžīgi,
Tā ir tava ilūzija.

Nogalinātie zvēri un koki,
Nogalinātie dabas skati,
Nogalināto cilvēku gēni -
Tam nedrīkst neticēt,
Tā ir tava varbūtība.
Piekrāpto sirmgalvju nopūtas,
Piekrāpto draugu vilšanās,
Piekrāpto piekrāptais piekrāp.
Tas ir mūžīgi, tā nav varbūtība.
Tā ir dzīves patiesība.

LINDA KALNIŅA,
Filoloģijas fakultātes studente

Esmu mēma
Zem tumsas palicis
Pazudis vakardienā
Apmaldījies zāles stiebro
Apjucis satraukumā
Vārds
Palicis pavērtu muti
Pamests pusvārdā
Atstāts gaidot otru pusi
Mans vienīgais
Vārds

ES RAKSTU

Lūdzu, mīlie dzejas draugi!

Ikviena no mums zina, kas bija Aleksandrs Čaks, bet reti kuram kaut ko izsaka tādi vārdi kā Ingmāra Balode, Jānis Indāns, Reinis Piziks... Teikšu jums tā - šeit minētie ir tikai nedaudzi jaunie autori no "Brālības A", kurai ir saknes literārajā nometnē "Aicinājums" (jeb aicinājumiēši tā ir "Brālība A"). Literārā nometne "Aicinājums" sovasar notika 22. reizi, tātad nometne ar v e s t u r i. Tieši "Aicinājuma" katru gadu konkursa kārtībā tiek uzaicināti apmēram 25 dzejas (arī prozas) rakstītāji. Tādējādi

katram ir iespēja iepazīties ar savu vienaudžu darbiem, kā arī uzzināt, kā viņa dzeju vērtē pieredzējušāki rakstnieki. Šeit arī katrs jaunais autors cenšas rast atbildi uz jautājumu, kas tad isti ir laba dzeja. Vēl jau, protams, pastāv jautājums - kāpēc vispār raksta dzeju? Jo katrai darbai ir savs mērķis. Dzejai tāds mērķis varētu būt - atmodināt kaut ko snaudošu cilvēkā, likt kaut ko saprast. Ja dzejniekam tas izdodas un lasītājs ir "iekšā" un dzejoli neaizmirst, tad var droši teikt - galvenais ir panākts.

"Brālība A" ir izkristalizējusies jaunā dzejnieku paaudze. Ir iespējams teikt - tā būs un nekā savādāk, bet kā tas piepildīsies nākotnē, to nav iespējams noteikti prognozēt.

Ja "Brālība A" būtu sadrumstalota, tad tai nebūtu tik vienota spēka, kāds tas ir tagad. Jaunie autori gan nekļūd - mums sanāk labāk! Katram ir

kāds iemīļots dzejnieks klasiku rindās. Jaunie autori bēg no banalitātes, tradicionālītātes, arī no realitātes.

Iespējams, samērā drīz grāmatu apgāds "Daugava" (varbūt arī ar Sorosa un PBLA Kultūras fonda palīdzību) laidīs klajā grāmatu "Debesis un bezdibeņi", kura būs tieši jauno autoru dzejas izlase. Tajā būs tādas nodaļas kā "Sabiedrība", "Draugos", "Mīlestība", "Dabā" u. c. D. Grīnvalds ("Aicinājuma" vadītājs un šīs grāmatas idejas autors) saka, ka tas tiešām ir neparasti, kā jaunie viens otru papildina un cik aktīvs dialogs ar lasītāju beigās sanāk.

DAČE DĒTAVA,
Filoloģijas fakultātes studente

KĀRLIS VĒRDIŅŠ

Manā pilsētā
daudz koku,
krūmu, apstādījumu.
Tāpēc ļaudis
tik pa krūmiem
brien. Viens otru nemanot.
Bet, ja kādreiz
diviem gadās
kailā pļāvā sastapties,
saturūkstas tie,
nodur acis,
pagriežas
un tālāk iet.

INGUS RUBENIS

Iešu ar kājām līdz rītam
Tu jūties kā muitnieks
Savāds
Nomalē viss savādāks
Nav
St. Adionu tik daudz
Gan-driz melnā pasaulē

Mums kur nav vietas
Nākamiem nākušiem
Pagājušiem
Pārgājušiem
Gandrīz nemaz
Aiz mežiem nav lieku pakalnu

ANDA BAKLĀNE

Dārgticība

Pasaule, ista kā dūmi
aizkūp mirkļos un gaismas gados,
ik caur skatu meklējot uguni,
ik caur domu neatrodot.

Nerunā šodien par dūmiem,
tie aizkūpēs nerunāti,
nemeklē ogle, kas mūžīgi gruzdēs
zem zemes un debesīs neviena ne-
atklātas.

Saki, ka esi, un uguns būs mani;
es vienkārši pagriežos un teikšu:
"Es vienmēr milēšu tevi."

Atrodi mani un
saredzi dūmos manu nepiederību,
aizver acis un satausti
sava skatiņa nepareizību,
dod roku un sajūti
manas sirds nepietiekamību.
Nerunā šodien par dūmiem,
aizmirsti visu, ko teicu par tiem.
Saki, ka tici,
un dūmu vairs nebūs,
saki, ka gribi,
un es degšu tevi.

Vēl nezinu, kam ticu,
vēl nezinu, kam degu.
Sauc mani vārdā -
es zināšu - kāpēc.

REINIS PIZIKS

Es ņemšu
Visu visu kas tevī ir es ņemšu
Cerībā ka kādreiz varbūt
Es pār tevi lemšu

Es ņemšu
Kaut lieko ņemšu
Kaut no tavas pārpildības vemšu
Tik un tā es ņemšu
Tevī
Jo tu man daudz ko dod
Tu proti mani
Izvarot

Kā zelta šķidrums pār Latviju
klājas rudens, nu klāt arī svētki dzejai.
Tas ir laiks, kad lasām dzeju, pievēršamies kaut kam garīgākam, pārdomājam mūsu attiecības ar līdzcīvēkiem un apkārtējo pasauli. Rudens ir kā vecums, kad gribas visu pārvērtēt un noslaucīt putekļus no vasaras plauktiņā saliktiem notikumiem. Bet tas nav beigas, tas vienkārši ir pārdomu laiks, laiks, kas turpinās un veido, laiks, kad visu vēlamies sākt no jauna, mainīt, pilnveidot. Gribas dzīvot citādāk un pagriezt dzīves riteni citā sliedē. Ne visiem tas izdodas, bet cerēt un mēģināt nav grēks, tas drīzāk ir nepieciešams. Tik mūžīgi ir Raiņa vārdi - "Pastāvēs, kas mainīsies". Mainīties nozīmē dzīvot, dzīvot garīgu stipru dzīvi, nenovecot. Bet varbūt sevi var izteikt dzejā un veidot dzīvi kā skaistu dzejoli, ar atskaņām un izjustām domām.

Katram cilvēkam noteikti ir kāds pašsacerēts dzejolis, ne vienmēr tas ir apzināts un līdz galam uzrakstīts, bet mīt sirdī un iet visur līdzī kā sargeņģelis. Uzrakstīsim šajā dzejas svētku laikā kādu rindu savam dzejolim, un tā katru gadu rudens pārdomu laikā un rindu pie rindas dzejoļa ceļā, bez virsraksta, virsraksts esam mēs paši, mūsu būtība.

ARNITA ĀLMANE,

Ģeogrāfijas fakultātes studente

Rudens manas dzejas sākums,
Rudens mans apvārsnis.
Tālums, rudens un dzeja
Kā migla tālajā pļāvā.
Tur skaņas un nemiers mīt,
Un balsis kā akacī vilina
Vārdus, kas zināmi man,
Nedzirdēt atmiņas sāpes kas dara,
Aizmirst domas, kas riebumu ceļ,
Ticēt tik sev, savām jūtām,
Dzejai, kas sirdsdzīļumos mīt.

JŪSU ZINĀŠANAI

Skaistākā sievietē - Ieva Bondare - LU studente

1. lpp.
- Pastāsti par konkursa norisi!
- Tas bija divu nedēļu smags darbs. Visu laiku, pat pie brokastu galda mūs vērtēja žūrija, kuru nepazinām. Brīvā laika tikpat kā nebija, ja nu vienīgi kāda pusstunda vai stunda, ko dažas izlietoja, lai pagulētu vai atpūstos, bet dažas, tai skaitā arī es, lai nosauļotos, jo grēks būtu neizmantot tādu izdevību. Gaisotne dalībnieču vidū bija laba. Dzīvoju vienā istabiņā ar Krievijas un

Ukrainas pārstāvi, kas ļāva man atkārtot jau aizmirstās krievu valodas zināšanas. Turklāt es un Krievijas pārstāve bijām vienas no nedaudzajām, kuras runājām angliki. Šogad dalībnieces bija pārsvarā gados jaunas, es jau biju vidējā vecumā. Pagājušogad, piemēram, lielākā daļa dalībnieču bija jau gados.

Lai gan Krētā nebija lijis septiņus mēnešus, tieši konkursa dienā uzņāca lietus. Turklāt bija liels vējš, tāpēc mans kronis gandrīz visu laiku

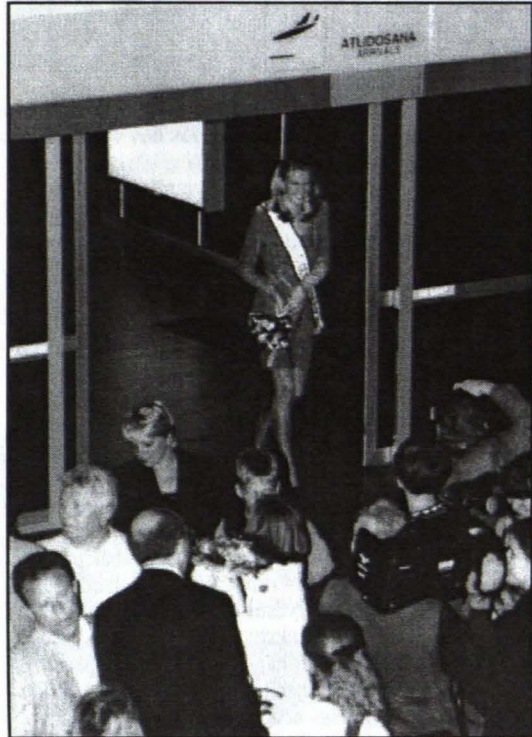
bija šķībs un arī kleitas pūta pa gaisu (konkurss notiks brīvā dabā - I. B.). Man bija visvairāk līdzjutēju. Ja grieķietei bija tikai viens galdiņš ar līdzjutējiem, tad man to bija trīs.

- Tu esi LU studente. Kā kursa biedri uztvēra tavu uzvaru?

- Pēc uzvaras Latvijā fakultātes vestibilā bija izlikts mans foto un septiņi tautasdziesmas pantiņi. Saprotams, ka Universitātei vajadzētu būt kaut nelielām goda jūtām, jo tomēr esmu LU studente, lai gan ne

Ieva kopā ar pārējām finalistēm. Foto no personīgā arhīva

Ieva lidostā, atgriežoties no Grieķijas
Foto - Toms Grīnbergs

Kopā ar vīru Mārtiņu un dēlu Danielu
Foto no personīgā arhīva

viena no jaunākajām. Protams, visi kursa biedri mani apsveica, ķērās ap kaklu, bučoja...

- Kāda ir tava attieksme pret izglītības nepieciešamību?

- Izglītība ir vajadzīga. Nekad nevar zināt, kas notiks ar tevi. Protams, ir par maz tikai ar izglītību, paralēli vajag arī praksi, bet tas ir diskutējams jautājums, kas ir svarīgāks - diploms vai darbs. Pēdējā laikā par augstākās izglītības iegūšanu domā aizvien vairāk jauniešu, bet mūsu fakultātē tomēr pārsvarā mācās krievu tautības studenti, jo viņi laikam labāk saprot izglītības nepieciešamību. Zēl, ka tā ir, bet varbūt ar laiku tas mainīsies.

- Vai kaut kas tavā dzīvē mainīsies pēc konkursa?

- Pēc konkursa patiesībā manā

dzīvē nekas nemainīsies. Protams, kļūs aktīvāka sabiedriskā dzīve, jo nāksies piedalīties visādās prezentācijās, sniegt intervijas. Bet tas man patīk, es to baudu, turklāt jūtos brīvi arī kameras priekšā. Ja man tas sāks nepatikt, es pateikšu, ka man to nevajag.

Jauniešiem ieteiktu mēģināt piedalīties dažādu veidu konkursos, jo gatavošanās procesā kļūsti bagātāks, un ko var zināt, varbūt paveiksies. Bet par studijām? Jāstūde! Citas iespējas nav!

Ievā, arī mēs, "Universitātes Avīzes" kolektīvs, un domāju, ka mums pievienosies arī LU vadība un studenti, novēlam izturību, laimi un izdošanos visās dzīves jomās!

INGA BĒRZIŅA

Permanentais skaistums jeb kosmētisko līniju tetovēšana

"Nāk rudens apgleznot Latviju" - tā rudenī reizēm uzdunģojam, un dziesmai ir arī turpinājums, "bet man viņa ir visskaistākā, - tik un tā"...

Kā ar mums, sievietēm?

Varbūt esam visskaistākās jau tāpat, bet varbūt varam sev palīdzēt kļūt vēl pievilcīgākām?

Par pēdējām modes tendencēm kosmetoloģijā informē kosmētiķe LARGIJA ERIŅA - profesionālās kosmētikas un epilācijas centra "Derma" vadītāja.

Ko dod permanentais grims, īpaši lietīšķai sievietei?

Kolosālu laika ekonomiju. Sieviete vienlīdz labi izskatās ritā, vakarā, pirtī un baseinā, arī tad, ja gādās "nobirdināt" kādu asaru.

Priekšrocības

Nav alerģijas, jo visas krāsvielas ir gatavotas no dabīgām izejvielām, kas satur minerālus.

Krāsojot uzacis frizētavās ar krāsu, kura sajaukta ar ūdeņraža pārskābi, tiek kairināta āda un bojāta matu struktūra. Krāsojums turas vienu mēnesi. Toties ietovētās uzacu līnijas turas piecus gadus. Tetovējumi ļauj pagarināt uzacis, ja to trūkst vai ir šauras.

Ietovēt acū kontūrlīniju pa augšējo un apakšējo plakstiņu aizņem 20 - 25 minūtes, toties raizes par to, kā jūs tās ievilksiet ar zīmuli - izsmērēsies vai nē - vienmēr paliks.

Kontūru tetovēšana ir divu cilvēku darbs - meistara un pacienta

cieša sadarbība. Man galvenais ir, lai pacients būtu apmierināts. Galamērķis ir izdarīt labāk nekā bija pirms tam. Tetovējums ļauj izlabot sejas līnijas un veikt korekcijas.

Ja lūpas ir plānas, tad ar kontūrām tās var palielināt un otrādi, ja lūpas ir pārāk lielas - tad ar kontūru palīdzību var arī samazināt. Starp citu, Rīgā nekur neveic pilnīgu lūpu ietovēšanu ar krāsu, tāpēc, mācoties Līdijas Lauferes klīnikā, es iepazīnos ar unikālu permanentā grīma tehnoloģiju un instrumentiem, kas maksimāli īsā laikā spēj paveikt vēlamu rezultātu.

Ar Līdiju Lauferi iepazīnos Maskavā, kur maijā notika 1. Vispasaules kosmetologu kongress. Tālāk sekoja uzaicinājums apgūt šo mākslu Izraēlā. Tā es nokļuvu Telavivā. Līdijai Lauferi pieder daudz kosmētisko klīniku, kurās pārsvarā veic liekā apmatojuma likvidēšanu, jo šajā Āzijas valstī liekais apmatojums visiem cilvēkiem (arī vīriešiem) sagādā lielas problēmas. Nevaru teikt, ka Latvijā tā vispār nebūtu problēma.

Permanentā grīma procedūras izvēlas sievietes, kuras var atļauties samaksāt par šo procedūru. Piemēram, acū līniju tetovēšana tur maksā 350 dolāru (pie mums, Latvijā - 190 - 200 dolāru), uzacu tetovēšana - 200 dolāru, Latvijā - 90 - 100 dolāru, lūpu kontūrlīnijas un pildīšana ar krāsvielu 500 dolāru, pie manis tikai 200 dolāru!).

Tāpat permanentā grīma procedūras izvēlas tās sievietes, kurām ir problēmas ar kosmētisko līdzek-

ļu lietošanu (alerģija no skropstu tušām) vai sievietēm ar sliktu redzi un kontaktlēcu valkātājam.

Ideāls rezultāts ietovētām acū kontūrlīnijām ir gados vecākām kundzēm pēc augšējās un apakšējās plastiskās plakstiņu operācijas. Rezultātā - izmainās acū skats. Seja iegūst jaunavīgu, pievilcīgu izskatu.

Lietojot lūpu krāsas un kontūrziņus, neietapūs nauda, bet vienreiz ietovējot lūpu kontūras un piepildot lūpu virsmu, jūs ekonomējat laiku un naudu uz pieciem gadiem! Līnijas gan nedaudz pabalē, bet tā ir garantija, ka šo gadu laikā atkārtotās procedūras ir par brīvu! Kontakts ar pacientu turpinās un ir svarīgi, lai mēs uzticētos viens otram.

Notiek arī pretējs process tetovēšanai - tas ir nevēlamu tetovējumu likvidēšana. Varu piebilst, ka šis "prieks" ir samērā darbietilpīgs, tāpēc dārgs. Pirms tetovēšanas iesaku vēlreiz padomāt - vai ir vērts tetovēt, ja zīmējums vēlāk būs "jālikvidē"?

Un vēl viens jaunums, ko piedāvāju gados jauniem cilvēkiem un ne tikai jauniem - visiem, kas vēlas izskatīties nedaudz seksuāli. Tas ir biotetovējums ar hennu jeb ķermeņa apgleznošana. Tradīcija apgleznot pēdas un plaukstas, izmantojot hennu, kas pastāv Tuvo Austrumu, Āzijas un Ziemeļāfrikas valstīs jau vairāk nekā 5000 gadu, sākusī izplatīties arī Eiropā un Amerikā. Hennas izmantošana neaprobežojas tikai ar kosmētiku, šis

augs ir atradis savu vietu arī medicīnā muskuļu kontrakciju, galvas sāpju, sēnišu slimību ārstēšanā, kā arī ir kā antiseptisks līdzeklis.

Pēdējā laikā tetovējums, kas veikts ar hennu, kļuvis ļoti populārs Rietumu mūziķu, modeļu un aktieru vidū. Šī senā māksla ir ieguvusi otro elpu un sākusī izplatīties visās pasaules daļās dzimuma pārstāvju vidū.

Biotetovējumi ar hennu ir aktuāli, neparasti, nav sāpīgi, nav dārgi un pats galvenais, jūs varat izlemt, cik ilgi vēlaties saglabāt to vai citu biotetovējumu uz ķermeņa.

Biotetovējums saglabājas uz ķermeņa no vienas nedēļas līdz mēnesim. Zīmējums var tikt uzklāts ar otiņu, izmantojot trafaretus. Jūsu rīcībā ir plaša trafaretu izvēle, dažādi Ķīnas, Japānas, Indijas ornamentu un motīvi. Ilgāku laiku biotetovējumi turas uz "aizsegtām" ķermeņa daļām, nekā uz plaukstām, pirkstiem vai roku locītavām, jo gredzeni un rokassprādzes veicina tetovējumu izbalēšanu. Īpaši intensīvi krāsas ziņā izdodas tetovējums uz rokām un kājām.

Protams, var izmantot arī dabīgās krāsvielas, tad tās neizbalēs vairākus gadus.

Izvēle jūsu ziņā.

Kontakttelefoni:
7-310504;
9-519100 (mob.)

Uzklausījusi -
ILZE BRINKMANE

LU Veselības un rehabilitācijas centrs piedāvā:
* nodarbošies treniņiem zālē un apmeklēt saunu;
LU studentiem - Ls 0,50 stundā;
LU studentiem - kluba "US" biedriem - Ls 0,30 stundā;
* klasisko masāžu;
* šarko dušu;
* zemūdens masāžu;
* solāriju.

Ir iespēja izīrēt pasākumiem banketu zāli (LU studentiem - atlaides).
Veselības un rehabilitācijas centrs atrodas Aspazijas bulvārī 5 (LU Ekonomikas un vadības fakultātes ēkā).
Ieeja no pagalma.

Vadims Kļimovs,
tāl. 7-223713

MĒS PIE VIŅIEM

Varbūt Vašingtonā citādāk domā un zina jo tieši, kas ir latvieši

LU Deju folkloras kopas "Dandari" piedalīšanās Smitsona tautas dzīves festivālā Vašingtonā

20. gs. 90. gadi. Vašingtona, Kapitolijs laukums. Tipiska latviešu sētas aina

Šovasar "Dandari" piedalījās latviešu tradicionālās kultūras prezentācijā Smitsona tautas dzīves festivālā Vašingtonā. Kopā ar mums bija folkloras kopu Latvijas programmas režisori Helmī un Dainis Stalti, folkloras kopu "Skandinieki", "Senleja" un "Rasa" pārstāvji, kā arī dažādu nozaru amatnieki.

Festivāls notika Kapitolijs laukumā, Vašingtonas sirdī. Amerikāņiem šī ir svētā vieta, kur nākt atpūsties, turklāt tur ir aizliegta tirgošanās. Katrai valstij bija atvēlēts izžogots laukums, kur pēc programmas notiek dažādas aktivitātes. Pateicoties māksliniecei Mārtiņai Heimrātei projektam, latviešu sēta Baltijas zemju vidū atstāja vizuāli visgaumīgāko iespaidu.

Kopīgi ar citām folkloras kopām

tika veidotas vairākas programmas. Katra kopa uzņēmās atbildību par savu programmu, "Dandariem" tās bija kāzas. "Dandaru" pāris Inta un Zigmārs tika pie jaunā pāra tēlošanas, Stalti uzņēmās vedēju un Salmāni - panāksnieku lomu. "Dandari" devoja kāzu dejas. Mums veicās ar koncertu komentētāju - Gunti Šmidhenu, Amerikas latvieti, kurš, uzturot dialogu ar koncerta dalībniekiem, centās visus sīkumus par latviešu tradīcijām izskaidrot amerikāņu publikai. Bez komentāra, protams, nav iespējams saprast tādas norises, kā līdzināšanu, jaunā pāra deju, vainaga noņemšanu un mičošanu. Dandaru puīši ar līgavas vainagu, paceltu zobena galā, leca skatu deju, bet meitenes - vainagu dan-

cināja divi.

Svešatnes tautieši, ar mums aprunājoties, prasīja, no kurienes mēs nākam. Labais tonis prasa nosaukt savu novadu, pilsētu un ciemu.

Folkloristu vidē šādi jautājumi nav šokējoši, jo katrs pats zina savas saknes, un arī savu godu tērpu šūdina pēc tā novada, no kura nākuši viņa vecāki.

Pēdējā nedēļā pirms prombraukšanas, "Dandari" realizēja senlološu ideju par vasaras lina darba tērpiem. Konsultējoties ar ZA etnogrāfi Aiju Jansoni, tika pārzīmēti pagājušā gadsimta lina brunču audumu paraugi. Brunčus auda meitenes pašas BDM TMS "Rīdze" studijā ar meistara Māra Maniņa atbalstu. Lina tērpi šūdināti ar domu, lai letīni neizkustu Amerikas siltajā saulē (+35°C). Karstums tika dzesēts ar tradicionālajiem amerikāņu ledusūdeņiem, un visbrīnumainākais ir tas, ka mežonīgajā karstumā sviedriem notecējās deļtājs, rīdams ledusgabalus nav palicis slims. Šoreiz svišana ir gandrīz sakrāla, - pēc divām Vašingtonā pavadītām nedēļām, sajūta ir tīra tīra, jo viss liekais ir izsviedrēts gluži kā pēc šķīstīšanās pirti.

Sākoties festivālam, katrs dalībnieks parakstījis dokumentu, ar ko apliecinā piekrišanu sevi fotografēt, producēt un pavairot tūkstoš veidos; Smitsona institūts tēmē uz vairākiem zaķiem vienlaicīgi, festivāla laikā pie viena iemūžinot video un fotogrāfijas - tautu folkloru un tradīcijas.

Letīni tiek skicēti tādā kā naivisma stilā. Amerikāņu pensionāres, amatierzīmētājas apsežās un "mālē

Kāzu rituāli. Vārtos ligava Inta ar dižvedējiem - Staltu pāri Helmī un un Daini

Foto - J. Zalāns

no dabas" košākos tipāžus. Varbūt pēc 200 gadiem tiem būs tāda pati vērtība kā Broces zīmējumiem?

Par latviešiem sajūsminājies arī kāds profesionāls tēlnieks, koncerta laikā, safotografējis deļtājus, un apsolās viņu tēlus - atliet deļtājus bronzas figūrīnās.

Pirms kāda uzņēmuma pie mums pienāk amerikāņu pāris labākajos gados un pavaicā, kādas tautības mēs esam. Saņemot atbildi, ka esam latvieši, dāma nopriecājas. Viņa

atzīstas, ka par mūsu nacionālo pieredzi noslēgusi derības. Amerikāniete nopratusi, ka latviešu meitenēm galvās ir vainagi, tāpēc arī viņnējusi šajās derībās šampanieti. Tātad mūsu darbībai un imidža radīšanai ir rezultāts, jo vienkāršie amerikāņi nu zina, kuri ir latvieši.

ELĪNA KŪLA-BRAŽE,
LU Vēsture un filozofijas
fakultātes maģistrante

(Turpinājums sekos)

LIELAIS SPORTS

Dzeltenā kartiņa vai nāvessods

apvienot savas intelektuālās, radošās un fiziskās dotības, jo nevienam sen vairs nav noslēpums, ka Kaspars ir lielisks volejbolists ar lielu spēļu pieredzi un ievērojamas cienīgas pretinieks arī labi pazīstamiem volejbola pārstāvjiem. Tomēr ir brīži, kad pat visvarenākie sportisti ir bezspēcīgi un vistiešākajā veidā atkarīgi no Kaspāra, un ne jau tāpēc, ka viņa izpausmes kā-

das vardarbīgas tieksmes, bet gan tāpēc, ka šis puisis ar IQ stipri virs vidējā ir arī "Nacionālās kategorijas tiesnesis" volejbolā, kura "vanagacs" skatienam nepaliek nepamanīta neviena kļūda. Kamēr kāds pēc lekcijām "aiz neko darīt" jau piekto stundu blenž monitorā, Kaspars, iespējams, tikmēr Atēnās izšķir spēli starp Gambijas un Latvijas izlasi. Un īstenībā, ja tā padomā, tiesību zinātnes nemaz neatrodas tik kosmiskā attālumā no sporta spēļu tiesāšanas, jo abos pastāv konkrēti lielum, proti, normatīvi, likumi, noteikumi, panti, uz kuriem balstoties, tiek attiecīgi piešķirta dzeltenā kartiņa vai nāvessods. Tas varētu būt kārtējais pierādījums, ka viss šai pasaulē ir determinēts un nekas nenotiek pats no sevis.

VALENTĪNA

Lielā balva

Septembrī notikušas LU Lielās balvas izcīņa divos sporta veidos: futbolā un vieglatlētikā. Interesanti, ka abās spēlēs par uzvarētājiem kļuva Ekonomikas un vadības fakultātes studenti, otrie - ģeogrāfi un nemainīgi trešie - fiziķi un matemātiķi.

LU kausa izcīņa futbolā notiks no 6. oktobra. Sekojiet informācijai!

JAUNUMI

**Latvijas Universitātes
Dzimtes studiju centrs**

sadarbībā ar Tallinas Pedagoģiskās universitātes Sieviešu studiju centru, Viļņas Sieviešu informācijas centru, Kauņas Sieviešu pētījumu centru, Ziemeļvalstu Sieviešu studiju un dzimtes pētījumu institūtu un *femina Baltica* tīklu ar Sorosa fonda - Latvija, Dzimumlīdzības padomes (Ziemeļvalstu Ministru

SOROSA
FONDS
LATVIJA

Padome), *Mama Cash* fonda (Hollande), Ziemeļvalstu Sieviešu studiju un dzimtes pētījumu institūta atbalstu 16. un 17. oktobrī organizē

konferenci "Sieviešu studijas un dzimtes pētījumi Baltijā un Ziemeļvalstīs".

Atklāšana 16. oktobrī plkst. 14.00 Latvijas Universitātes Lielaajā aulā.

Tuvāka informācija Dzimtes studiju centrā (Raiņa bulv. 19, 133. telpa) vai pa tālruni 7-224682 pirmsdien no plkst. 12 līdz 14; trešdien no plkst. 12 - 14, ceturtdien no plkst. 16 - 18.

E-mail: <irina@acad.latnet.lv> un <elizab@cclu.lv>.

Studentiem, kuri vēlas strādāt un mācīties ārzemēs

Starptautiskās Apmaiņas centrs ir bezpeļņas sabiedriskā organizācija, dibināta 1989. gadā. Mēs piedāvājam visdažādākās studentu un jauniešu kultūras apmaiņas programmas - darbs, mācības, ceļojumi - astoņpadsmit pasaulē valstīs. Katru gadu dalībnieku skaits arvien pieaug un 1998. gada laikā jau pārsniedzis 300.

Vēlamies informēt, ka uzņemšana 1999. gada vasaras programmās sāksies š. g. oktobrī. Aicinām apmeklēt informatīvo sanākumu, kurā stāsti-

sim par piedāvātajām programmām, rādīsim video, būs iespējams saņemt bezmaksas katalogu, noklausīties šīs vasaras dalībnieku stāstījumu, kuri dalīsies savos iespaidos, kā arī, protams, varēsiet uzdot visus jūsu interesējošos jautājumus un pieteikties uz atlases interviju. Gaidīsim jūs 9. oktobrī plkst. 17.00 - Republikas laukumā 2 (Lauksaimnieku centrs), 2. stāvā, konferenču zālē.

IVONNA ŠTRAUHMANE,
Starptautiskās Apmaiņas
centra programmu koordinatore

A. god. J. Zaķa kungs!

Vēlamies Jūs informēt par Latvijas Universitātes folkloras grupas "Dandari" veiksmīgo piedalīšanos Eiropas Savienības programmas "Jaunatne Eiropai" organizētajā Baltijas studiju vizītē Latvijā 1998. gada 26. - 28. maijā.

Šīs vizītes laikā Latvijā ieradās Eiropas Savienības programmas "Jaunatne Eiropai" darbinieki no 25 dažādām Eiropas valstīm, lai iepazītos ar Latvijas jaunatnes darba organizēšanu, kā arī ar mūsu tautas kultūru un vēsturi. Vizītes laikā mūsu viesi pabija arī Igaunijā un Lietuvā, taču Latvija viņiem paliks īpaši atmiņā, pateicoties folkloras grupai "Dandari", kura piedalījās pasākuma atklāšanā Valmierā.

"Dandari" sniedza enerģijas bagātu, daudzveidīgu un ļoti sirsniņu latviešu tautas deju un dziesmu programmu brīvā dabā, tādējādi palīdzot viesiem aizmirst nogurdinošo ceļu caur Igaunijas un Latvijas robežkontroles punktiem. Šī grupa pārsteidza mūsu viesus, kā arī sagādāja daudz priecīgu mirkļu Latvijas dalībniekiem ar savu augsto profesionalitātes līmeni, labajām angļu valodas zināšanām un prasmi iesaistīt visus dalībniekus. Latvijas Universitāte var būt lepna par šīs grupas darbošanos savā pašpārņē.

Ceram, ka atradīsiet arī turpmāk morālo un materiālo atbalstu šī pašdarbības kolektīva darbībai.

LITA JURAŽA,
Eiropas Savienības programmas
"Jaunatne Eiropai" direktore

studentu padomes lapa

Ar Aristoteli līdz pat nemaņai

Tieši tāpat kā katru gadu, arī šogad pirmā mācību diena LU sākas ar grandiozu pompu, proti, Jaunā studenta svētkiem 6.septembrī. Smaidošie pirmkursnieki jau laikus pulcējās Esplanādē, lai uzklautu pēdējos vārdus pirms došanās tālajā zinību ceļā. Savs sakāmais bija gan LU Rektoram, gan vecāko kursu studentiem, taču visiem par pārsteigumu uzrunu beigās neiznāca neviens parādījās neliels pulciņš jauniešu, kuri šķita saņēmuši vietu un laiku - tērpušies palagos, aristokrātu drānās un armijas šinēļos ar lāpām rokās viņi braši devās LU vadības virzienā. Šīs personas palika noslēpumainas līdz brīdim, kad gadskārtējā studentu gājiena vidū iedrās zīgas pājūgs ar sarkanā tērpu virēli ratos. Tas bija viņš - Aristotelis ar savu svītu. Visus suminādams un labu vēlēdams, viņš apciemoja gan biologus, gan vēsturniekus. Tādēļ lai piedod citas fakultātes, bet uz Aristoteļa apciemojumu vajadzēja jau iepriekš rakstiski pieteikties.

Nedaudz vēlāk vakara stundā trokšņi sāka dimdēt arī Vecrīgā, kur uz Aristoteļa balli devās ielūgtie viesi. Tusēšanās vietu varēja katrs izvēlēties pēc sirds patikas - Mazajā Ģildē, Rīgas Biržas ēkas lielajā zālē vai "Slepenajā Eksperimentā". Pēc mazām organizatoriska rakstura neskaidrībām izkristalizējās, ka tauta ir gatava ieņemt Mazo Ģildi tieši tāpat

kā savā laikā Ziemas pili, lai tikai dzirdētu un redzētu tur notiekošo, jo tas patiešām bija to vērts. Pasākuma vērotāju ausis priedēja gan rāmās "Time After Time" skaņas, gan "Lolitas brīnumputns", gan viesi no Igaunijas "Metro Luminal" un Lietuvas "Dr Green", kā arī pašmāju "M.E.L.O. tests" un "Holly Lamb". Lai arī nevienam nesaprotams, tomēr saistošs bija pasākuma organizatoru uzdevums "Atrains dēls". Un tad notika tas - uz skatuves parādījās Aristotelis, lai pieņemtu pirmkursnieku zvērestu. Kā vēlāk uzzinājām policijā, telefonzvani no pasākuma vietas nejausiem garāmgājējiem bijuši tik daudz, ka gandrīz vajadzēja sūtīt patruļi, lai likvidētu tur it kā notiekošo spīdzināšanu. Tik spēcīgi izrādījās zvēresta kliezieni!

Nenoliedzami ir jāsaka liels paldies visiem Aristoteļa balles atbalstītājiem un sponsoriem, jo tikai ar viņu gādību "RC cola" varēja tikt tukšota līdz nemaņai, dažs no balles varēja aiziet jaunā LNT vai LC krekliņā, taču nopietnākie ieguvēji tomēr bija Inese Lībiņa un Gints Puškundzis, kuri nu jau veiksmīgi atgriezušies no laimētā ceļojuma uz Prāgu. Par to jāpateicas LU Tūristu klubam.

Nobeiguma vietā vēl pēdējais vēlējums pirmajiem kursiem: neesiet kūtri!

SIGITA SNIKERE

Student, tev ir iespēja ietekmēt savu studiju procesa kvalitāti!

Šī gada pavasara mēnešos tika realizēts projekts "Studiju procesa kvalitātes novērtēšana LU". Kādam aizpildīt aptaujas anketu bija slinkums, citam par grūtu, cits vienkārši nebija pietiekami motivēts, jo cik gan aptaujas nav veiktas, bet rezultāti ir palikuši nepamanīti.

Šajā projektā tika iesaistīti ne tikai studenti no visām fakultātēm, bet arī LU mācībspēki un vadība, kas šo darbu finansēja. Liels paldies visiem! Kā arī darba augļi nav nepamanīti - PHARE starptautiskās augstākās izglītības programmas "ZZ-95.20.Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana" ietvaros LU ārējā novērtējumā rakstīts: "Īpaši atzinīgi

ekspertu grupa vērtē šādus faktus: - Studentu iniciatīvu, veicot studentu aptauju, un Universitātes vadības sniegto atbalstu šī projekta īstenošanai." (10.-12.06.1998.)

Te nu ir iespēja mainīt savu studiju kvalitāti.

LU studentu un fakultāšu dekanu un vadības tikšanās - diskusija par šī projekta rezultātiem, veiktajiem uzlabojumiem 14. oktobrī 16.00 **Senāta sēžu zālē.**

Laipni aicināti visi interesenti, kam rūp studiju kvalitāte, iepriekš piesakoties un atstājot savas koordinātes INFO 19087.

GUNDEGA DIČEVA

Latvijas augstskolu studentu vienošanās Ventspīlī

Šī gada 26. septembrī Ventspīlī augstskolā notika Latvijas Studentu Apvienības Domes sēde, kur piedalījās arī tavas augstskolas Studentu padome. Šajā sēdē piedalījās gandrīz visu Latvijas augstskolu studentu pašpārvalžu pārstāvji un citi aktīvi draugi un paziņas. LU kopumā pārstāvēja 10 studenti no dažādām fakultātēm, tomēr mēs spējam apliecināt to, ka LU studenti vienmēr un visur ir vienoti.

Mēs ieradāmies Ventspīlī ļoti agri no rīta, lai ātrāk sāktu izskatīt Domes sēdes kārtībā paredzētos jautājumus - informācijas apmaiņa starp augstskolām un valsts masu medijiem; izglītības kvalitāte un LSA valdes papildināšana. Domes sēdes laikā tika pieņemta rezolūcija "Par augstākās izglītības stāvokli Latvijā", kas tuvākajā laikā varētu būt publicēta masu medijos, jo studentiem ir jāklūst aktīvākiem savu tiesību un interešu aizsardzībā ne tikai savā augstskolā, bet arī valsts līmenī. Mūsu starpā norisinājās aktīvas diskusijas gan par mūsu problēmām, gan par informācijas trūkumu starp augstskolām un plašākā sabiedrībā par nopietniem un nenopietniem notikumiem augstskolu dzīvē.

Pēc svarīgāko lēmumu pieņemšanas un diskusiju beigām varēja sākties pasākuma neoficiālā da-

ļa, kura sākās ar pastaigu par vakarīgo Ventspīli un noslēdzās ar atpūtas nakti Liepenē. Pēc pastaigas mums bija jāatzīst, ka Ventspīlī ar katru gadu kļūst arvien sakoptāka un skaistāka. Arī atlikusi vakara daļa neļāva mums vilties. Ventspīlnieki bija sarūpējuši lielisku cienastu un perfektu mūzikas disku izlasi, kas nodrošināja vakara veiksmīgu norisi. Tomēr, gaismai austot, mums bija jāatstāj viesmīlīgā Ventspīlī, lai

ar vilcienu nokļūtu atpakaļ vecajā, mīļajā Rīgā.

ILONA BAUDA

P.S. Studentiem, kas vēlas iegūt vairāk informācijas par LSA, tās darbību, projektiem un mērķiem, ir iespēja piedalīties LSA rīkotajās **INFO dienās katru mēneša pēdējā sestdienā no plkst. 12.00 LSA birojā - Krāmu ielā 2; 3.stāvā.** Pirmā INFO diena 3.oktobrī.

Krakovā - par Eiropas Savienību

Mēs visi reiz tur būsim: tāds noskaņojums valdīja starptautiskajā studentu saietā "Eiropas Savienības nākotne", kas notika itin nesen - 20.-23.septembrī senajā Polijas galvaspilsētā Krakovā.

Konferenci organizēja Jagailoņu (tas ir, Krakovas) universitātes Studentu padomes Arlietu komisija un Eiropas jaunatnes sadarbības centrs, kura rosināts tomēr bija manāmāka.

Polji bija diezgan labi ievērojuši samēru starp trīs galvenajiem konferencēs virzieniem - Eiropas Savienības lietām, Krakovas kultūrvēsturisku iepazīšanu un, protams, izklaidi. Diemžēl nekādi nespēju notiekošo uztvert kā vienkāršs dalībnieks, jo allažīņ bija jādomā, kā gūto pieredzi izmantot nākamgad, rīkojot Latvijā kārtējo Centrālās un Austrumeiropas semināru par studentiem un demokrātiju.

Katram, kas apmeklēja Krakovu, nu iesaku apmeklēt karaļu pili Vavēlā, universitāti, Veļičkas sālsraktuves un vecpilsētu vispār, kas rada ievērojami labāku iespaidu nekā Varšava - iespējams, tāpēc ka nav bijusi nopostīta Otrajā pasaules karā. Atšķirībā no Rīgas, kas ir aptuveni tikpat liela, Krakovas centrā va-

karā ielas pamirst un kaut cik lielāka cilvēku koncentrācija vērojama tikai krogu iekšienē un kādu brīdi sabiedriskā transporta pieturās.

Konferencē piedalījās daudzi cilvēki, kas bija jau iepriekš sapazināties pasākumos Keštelī un Pēčā Ungārijā, tā ka starptautiskā kompānija bija it draudzīga un LU Studentu padomes krekliņš piesaistīja nevilnotu interesi. Diemžēl aptuveni puse dalībnieku bija polji, kas trieca savā valodā un maķenīt norobežojās no ārzemju viesiem.

Liela daļa lekciju attiecās uz pasākuma sponsoriem un sadarbības partneriem - par Konrāda Adenauera fondu, Eiropas Kustību, Roberta Šūmana fondu un EURO<26 atlaizu karti. Citi lektori stāstīja par Eiropas Savienības institūcijām, tak, manuprāt, ievadlīmenī, kas nepietiekams publikai, kura braukusi uz konferenci simtiem kilometru. Interesantāk bija uzzināt par Polijas ceļu uz Eiropas Savienību un pēc tam diskutēt par Centrālo un Austrumeiropu vispār.

Bija arī iespēja paplikt sev pa plecu. Proti, Jagailoņu universitātes Studentu padome šķita kūtrāka nekā LU SP: neaifšēja sevi konferen-

cē, vienkārši studenti nezināja tās mītnes vietu un četros pēcpusdienā Studentu padomes durvis bija ciet - kas pilnīgi neiedomājams Latvijas Universitātē. Minētais gan nenozīmē, ka polji nekā nedara. Neskaitot konferenci, kas bija tikai daļa no Eiropas nedēļas Krakovā, viņējā Studentu padome, piemēram, tuvojoties pašvaldību vēlēšanām 11.oktobrī, rīko debates starp jaunajiem konservatīvajiem un sociāliem.

Papildus jauniem iepazītiem ļaudīm un Krakovas un Eiropas Savienības zinībām galvenie ieguvumi ir apstiprinājums, ka nākamgad Centrālās un Austrumeiropas seminārs (skatīt iepriekš) notiks Latvijā, un ģeogrāfu sakaru nodibināšana.

Precizāk, Eiropā darbojas organizācija AEGEE (franču saisinājums), ko latviski varētu dēvēt par Eiropas Ģeogrāfijas studentu apvienību, kuras pārstāvji vēlētos iedibināt nodaļu arī Latvijā un tāpēc pošas šurp; domājams, ap 10.oktobrī. Sīkākas ziņas par to būs pieejamas oktobra sākumā fakultātē. **Tāpēc, ģeogrāfi, kas šo lasāt: varbūt vērts reiz rosīties arī Eiropas mērogā!**

RITVARS EGLĀJS

UZMANĪBU ISFIT - 99 !

No 5. līdz 14. martam Trondheimā (Norvēģijā) notiks starptautiskais studentu festivāls. Šī festivāla tēma būs "Konfliktu risināšana".

Ja vēlies būt viens no 400 izredzētajiem no visas pasaules meklē informāciju: <http://www.isfit.ntnu.no> vai arī LU Studentu Padomē pie sekretāres.

Infodienas

Pēdējā "Universitātes Avīzes" numurā, pateicoties Ritvara Egļāja neizdarībai, netika ievietota Studentu padomes lapa. Līdz ar to LU fakultāšu pašpārvaldēm nebija iespējas iegūt informāciju par INFO dienas sēdes gaidāmo norisi. Tomēr, neskatoties uz to, INFO diena notika, lai gan arī ne visai kuplā skaitā.

Tātad, pašpārvaldes ziņo:
Teoloģijas fakultātes studenti 18. septembrī rīkoja pikniku Siguldā,

kurš noritēja, protams, draudzīgi noskaņai gaisā virmojot.

Ķīmijas fakultātē 22. oktobrī ir ielānota ikgadējā "Fukšu balle", kura pirmo reizi notiks kopā ar Medicīnas fakultāti, jo šī fakultāte funkcionē pirmo gadu un vēl nav izveidojusi savu pašpārvaldi. Nemot vērā šādus apstākļus, Ķīmijas fakultātes pašpārvalde ir uzņēmusies organizēšanu. Uz fukšēšanu tikšot pieaicināti "sezonas viesstrādnieki" no citām fakultātēm (tiek gaidīti vi-

si iespējamie fukšēt gribētāji).

Ekonomikas un vadības fakultātē 23. septembrī Biķernieku mežā tapa novadīts iefukšēšanas rituāls (t. i., "Fukšu balle"). Kā stāsta atsevišķi aktivisti, fukši tika peldināti ezerā. Pasākuma izklaidējošā daļa noritēja Mazajās Gildēs. Vēl viens ievērojams cieniņš notikums bija Turku universitātes (atrodas Somijā) "Ekonomistu kluba" delegācijas viesošānās Latvijā. Mērķis bija iepazīties ar dažu vietējo banku darbību.

Bioloģijas fakultātes pašpārvalde iecerējusi saorganizēt "Biologu nakti" (apm. 1. oktobrī), darbība notiks Cēkulē. Pēc senas tradīcijas Bioloģijas fakultātes "Fukšu balle" notiek divas nedēļas pēc minētās nakts, t. i., orientējoši 14. vai 15. oktobrī.

Ģeogrāfijas fakultātes pašpārvalde organizēja nu jau leģendāro "Ģeoralliju" (25.-27. septembris) pa Cieceres upi. Tika dalītas balvas dažādās nominācijās (balvas - māla medaļas, vimpeli utt.). Vēl ielānots

"Sporta veicināšanas pasākums" RTU sporta bāzē "Ronīšos".

Arī Vēstures fakultātē paredzēta "Fukšu balle", tā notiks 8. oktobrī, būšot vērienīga "sezonas viesstrādnieku" iesaistīšana (viena no galvenajām "brigādēm" - KNZ).

Vis, paldies par uzmanību!

P.S. Nākamā INFO diena notiks 7. oktobrī, pulksten 18.00 LU SP telpās. Visi informāciju smelties gribētāji mīļi gaidīti.

Ģeogrāfi atkal laivās jeb Rudens ģeorallijs "Ciecere '98"

Sīkstas kā ģeogrāfu cilts pārstāvju kailās dzīvības ir arī ģeogrāfu tradīcijas. Viena no tām tiek piekopta divreiz gadā - Latvijas ūdensteču vaļošana ar dažāda izmēra, lieluma un kvalitātes piepūšamiem gumijas gabaliem.

Vēl nebija noplakuši pavasara ģeorallija "Tirza '98" mestie kaislību viļņi, bet jau septembra pirmajās nedēļās fača iekštelpas greznoja draudīgi paziņojumi PUMPEJIET

LAVAS!, kas krāšņumā pārspēja ne vienas vien partijas priekšvēlēšanu plakātus. Par spīti zaglīgajiem elementiem, kas atļāvās nozagt vienu no divām cēlajām pasākuma afišām ar sīku upes shēmu un aizklūšanas perspektīvu detālu izklāstu, lielākā daļa potenciālo ģeorallija dalībnieku jau ceturtdienas vakarā, Latvijas dzelzceļa sliežu dimdot un riteņiem klabot, devās Latvijas saldākās pilsētas - Saldus virzienā. Jau

piķa melnā tumsā trokšņainais ģeogrāfu un ģeodraugu pūlis, velkot aiz sevis milzīgus mantu maisus ar prāvām pārtikas un nepārtikas rezervēm, savietojies organizatoru sarūpētāji autobusā, vēl pirms pusnakts nonāca pie kārotās Cieceres upes.

Daļa ģeorallija dalībnieku, kas nakti vēl bija pavadījuši stērķelētos palagos galvaspilsētas blokmāju skavās, ērmīgajai procesijai pievienojās agrā piektdienas rītā. Ģeogrāfu - sagaidītāju miesās dusošā pētnieka instinkta un daiļrunības sintēzē radās tēze, ka Lašupes stacijas uzgaidāmā telpa ir tik maza, ka tajā iespējams novietot tikai tukšu alus pudeli, jo pilnai vienkārši nepietiek vietas. Piektdienas rīts bija atausis brīnumjauks, kas pilsētā nonīkušajās ģeogrāfu sirdīs iedeva tik lielu cīņas dzirksti, ka viens īstens ģeogrāfs cīņu beidza tā arī nesācis.

Vēl krastā esot, varēja sarīkot peldlīdzekļu un ekipāžu skaistumkonkursu, jo jau ar ģeorallija pirmajām minūtēm sākās sīva cīņa par dažādu pagodinošu un mazāk pagodinošu titulu un klātpievienoto balvu iemantošanu. Visai nopietns pietiekums cīņā par elegantākās ekipāžas titulu tika saņemts no divu ģeodistiju jaunāko pārstāvju laivas pu-

ses. Viens no censoņiem četru dienu garumā tikpat kā nenoāva lielisku mikimauša-čeburaškas galvassegu ar milzīgām ausīm, kamēr otrs izmisīgi vicināja karogu ar dueta nosaukumu - "Černij tjuļpan", un pirms katra šķēršļa, kas gadijās laivas ceļā, izdeva šaušalīgu, Saldus un Kuldīgas rajona iedzīvotāju sirdis plosošu, kliedzienu. Šis aktivitātes papildināja laivas caurduršana un etapa veikšana, izmantojot strūdzinieku metodes. Minētās darbības vainagojās panākumiem, un apbalvošanas ceremonijā ģeorallija dalībnieki dziļā cieņā nolieca galvas elegantākās ekipāžas priekšā.

Laiska upes krastu vērošana un Cieceres ūdens temperatūras novērtēšana tišas vai netišas, pilnas un daļēji pilnas iegremdēšanās rezultātā, mijās ar azarta pilniem sporta elementiem. Svarīgākais no tiem - ātrumposms 6 km garumā. Pēc vairāk nekā stundu ilgās cīņas ar trakojošo upi, uzberžot sāpīgas tūznas, pirmie finišēja pretendenti uz uzvaru lielo airu klasē. Tomēr vēl divas ekipāžas pamanījās būt ātrākas un uzvarētāju gods tika ekipāžai, ko veido vīrs vārdā Aģents un bēdīgi slavenais ģeodraugs Švinskis. Uzvarētāju cienīgs ir arī eki-

pāžas nosaukums: "Visi politiskie konkurenti - zagļi, pederasti, eiro-rokļaižas un prokrieviskā kapitāla iztapoņas". Ievērojams cieniņš ir mazo airu klases sudraba medaļas īpašnieku - ekipāžas "Aģents Līvips" finiša spurts: 300m pirms ātrumposma beigām tika izdurta puslaiva, taču ekipāžas kapteinis veica atlikušo distanci līdz krūtim brienot pa upi, rokā turot paceltu lapīnu ar starta laiku. Pirms ģeorallija izskaņas notika vēl viena milzu ciņa alpinā futbola arēnā, kas, atšķirībā no rallija trases daļas, noslēdzās bez cilvēkzudumiem ar nelielu vienas komandas pārsvaru.

Jādomā, ka vēl pēc pārsimts gadiem Skrudandas pilsētas vēstures annālēs ar lieliem burtiem būs lasāmi bāisi stāsti par 27. septembra notikumiem, kad miegainās mazpilsētiņas mieru satricināja priecīgu, grūti izprotamu ļaužu kopums, kas līdz pašiem pamatiem lika bailēs nodrebēt Skrudandas dzelzceļa stacijas apkārtni. Tie bija ģeogrāfi, kas, saulaina prieka pielījuši, Cieceres jautkumus izbaudījuši un plānus nākamajiem rallijiem izkaluši, atgriezās Rīgā, lai pavasarī atkal satiktos kādā upē - šoreiz Latgalē.

MĀRTIŅŠ VIMBA

EVF vecāko kursu studentu atvairošanās fukšiem jeb no rīta pēc fukšēšanas

Par to, ka Ekonomikas un vadības fakultātes studentiem ir saglabājusies sirdsapziņa, kaut arī nelielos apjomos, liecina fakts, ka viņi grib nedaudz atvainoties.

Īsumā pastāstīšu par novēroto un noklausīto dažu studentu sarunu 24. septembra agrā rītā (ap pl. 14) pie ieejas Aspazijas bulvārī 5. Kaut gan man viņi ir ļabi pazīstami, tomēr drošības un labās draudzības dēļ dēvēšu viņus par pierastajiem A un B.

A: Nedaudz tā kā galva sāp.
B: Jā, un gulēt arī tomēr vajag.
A: Bet kā mēs tos fukšus vakar!
B: Tas bija ideāli! Bet man kaut kā viņus visus nedaudz žēl.
A: Tu taču netaisies viņiem atvainoties?

B: Bet kāpēc gan ne? Iedomājies, kā viņi jutās. Brauc tāds normāls fukšītis trolejbusā, un pēkšņi meža vidū tas apstājas, un viņu izmet ārā.

A: Bet *kruta* taču.

B: Pie meža viņam vēl liek meklēt savu grupiņu, kur viņiem tiek piekabināts neģēlīgais labvēlis.

A: Nu es nemaz tik neģēlīgs nebiju, mani pēc tam pat neizpeldināja.

B: Var jau būt, bet tās neģēlības kas viņiem bija jāiztur, tikai tāpēc lai kļūtu par īstiem studentiem... Es jau arī ar labsirdību neizcēlos, smērēju viņu daiļās sejiņas kā vien varēju.

Velna Pakaļa atkal bija cieņā. Vienīgi īpaši nebija laika novērtēt, vai nav kādu smukulišu.

A: Zini, bet bija. Starp citu nemaz nevarētu tik ļoti šogad izcelt kādu pārbaudījumu, jo es jau nu negribētu izciest visas šīs mocības. Nevajadzētu būt īpaši patīkami vienkārši staigāt pa mežu šajā gadalaikā, bet nu tev vēl jāraipo pa krūmiem, jātēlo profesionāls bobslejists, šļūcot pa polietilēna plēvi.

B: Bet kādas bija olu kaujas? Man *štrobe*, ka netiku pamētiēties, jāmālē bija.

A: Nu, vispār jūtu viņiem līdzī, ja normāla lietus vietā list nedaudz veças olas. Un vēl arī milti un čiekuri. Žēl man viņu. Un vēl šie komentāri no fukšētājiem. Zini, šogad, negaidīti, visi fukši ir nolēmuši kļūt par studentiem, jo no iesvētāmās dziras neviens neatteicās, kaut gan kurš tā vienkārši atsakās no *Rigalijas*. Alkoholiķi mazgadīgie.

B: Nu, nevajag, paši jau nebijām labāki, kad bijām jauni.

A: Bet nu tā ūdens bloda beigās, kas negaidīti uzlija uz galvas bija ļoti svētīga, jo citādi no viņiem nāca tāda divaina smaciņa. Jo bija daži drosmīgie, kas nepeldējās ezerā. Bet nu par to, ka fukši atļāvās vienu otru Labvēli izpeldināt vajadzētu viņus vēlreiz izfukstēt.

B: Un tos, kas neklausīja un uzvedās tā kā kārtīgam fukšim nepienākas, vajadzētu tā riktīgi divreiz pafukstēt. Lai protas kaunu.

A: Arī vakars izvērtās vienam otram fukšim tīri grūts. Nevar jau prasīt, lai jau pirmajā ballē varētu tā brīvi dejot līdz rītam.

B: Un arī "Līvi", kad sāka zāģēt savus labos gabalus un decibeli pārsniedza ierasto pleijera skaļumu. Žēl man viņu, tik tiešām žēl. Bet izdejojāmie krietni, vai ne?

A: Protams.

Tad šie divi studenti laiski pagriezās un devās prom. Pēc virspusejiem novērojumiem, vislaimīgākie bija tie, kas zināja, kur rīta agrumā var iegūt kādu minerālūdeni vai kafiju.

Sarunu nekaunīgi noklausījās un īsumā atstāstīja viens no Velna Pakaļas apsargiem. Kas bija meža, atcerēsies, kas nebija, paši vainīgi.

MĀRTIŅŠ ŠAŠKO

KNZ konkursiņš

Sveiki, mans mazais draudziņ! Pēc daudzkārtējiem pieprasījumiem (pat no LU vadības pusēs) LU KNZ nolēmis atsākt pasauli pāršalkušo visiem jau tik labi zināmo konkursi. Visjaukākais ir tas, ka pēc vairākiem iekšējā konkursa rezultātiem ir izveidota SPECIĀLA papildinātā, paplašinātā darba grupa konkursa pilnveidošanā (izrādās arī pati pilnība ir vēl papildus konfigurējama). Darba grupas galva (pēc iesaukas - krāsami slavenais "Galveniex") Melnis. Pretenzijas sūtīt viņam. Savukārt "ārdošā" grupa sastāv no Vana Punka (aizdomīgs tips no vēsturniekiem) un Igauna (dikdienes no Tartu universitātes). Atbildes būs jāšūta, vai arī jānes, uz LU studentu padomi (abonentu kastīte KNZ), vai arī uz LU Vēsturnieku Pašpārvaldes telpu (Brīvības 32, 3. stāvs tūlīt aiz sieviešu tualetes 32. telpa - atdot rokās). Ir cerības, ka bēdīgi slavenais Švinskis sakarā ar piespiedu roku amputāciju konkursā vairs daļu neņems.

Tad nu lai iet vaļā!

studentu padomes lapu veidojis
Edgars Melnis

1) Kādi iemesli ir Švinska roku piespiedu amputācijai?

- pats vainīgs;
- nebija ko list;
- Dieva ceļi ir neizdibināmi;
- citi varianti.

2) Kur ir palicis Ututupijs?

- Viņš nav pazudis, viņš ir Ādažos;
- viņu ir pazudinājis tieksme pēc dzeltenā metāla;
- pazudis Būtiņģes platajā rīklē;
- dažādi.

3) Kas ir jaunā SP priekšsēdētāja?

- Jautriņģe Granapika;
- Jānis Švinskis;
- Gauja Amata;
- Ilona Bauda.

Atliek vienīgi novēlēt veiksmi un nedaudz attapības. Lai jūs nemulsinātas, ka balvā sagaidāms ekskluzīvs mazlietots KNZ bezbiezumu tējas kreklis. Sakām onkuļiem un tantēm ATĀ!

**SLUDINĀJUMI
INFORMĀCIJA
REKLĀMA**

**"Laikā es kā ūdenszāle
tieku rauta ritumā"**

18. septembrī mākslas muzejā "Arsenāls" atklāja mākslas izstādes centrālo ekspozīciju "Visapkārt ūdens". Izstādē piedalās bērni un jaunieši no visas Latvijas un 20 ārvalstīm, vecumā no 6 līdz 18 gadiem. Tā veltīta Rīgas 800 gadu jubilejai, tādēļ attiecīgs nosaukums ekspozīcijai "Arsenālā" - "Visapkārt smilšu kalni, pati Rīga ūdenī". Bērnu darbi ir tik daudzi un dažādi, ka žilbst acis un prāts no interesantajām idejām, krāsainām domām, dzīvesprieka un daudz, daudz ūdens. Gandrīz visos darbos varam saskatīt ūdeni, zivis, jūrniekus, nāras utt. Īpaši jāuzsver interesantās instalācijas, kas izstādei piedod īsti ūdenisku sajūtu. Ne visos darbos varam redzēt ūdeni vai kaut ko ar to saistītu, bet bērniem šajā izstādē īpaši veicies ar zemtekstiem, jo doma dažviet ir ļoti dziļa. Bērnu pasaulē vērojams laikmetīgums, viss apkārt dzīvo, pulsē un urdz. Arī mākslinieki un izstādes organizatori par projektu izsakās atzinīgi, darbos jūtama asa konkurence, daudz dažādu darbu ar atšķirīgām mentalitātēm, interesanti vērot iekšējo saturu un ārējo veidolu.

Ekspozīcijā varam vērot gleznas, grafikas, plakātus, tēlniecības darbus, fotogrāfijas, instalācijas, animāciju un video. Pārējās izstādes daļas atrodas Valsts Mākslas muzejā, Dekoratīvi lietišķās mākslas muzejā, Latvijas Kultūras muzejā "Dauderi" un tās vēl var paspēt apskatīt līdz 11. oktobrim. Tas noteikti ir jāredz!

Izstādi apmeklēja un aicina aiziet arī jūs -

ARNITA ĀLMANE

**Saltupa stipendija
latviešu studentiem**

Ikgadēja 10 000 dolāru stipendija nodibināta par piemiņu Dr. Muditei I. Zilītei Saltups no viņas mantojuma. To piešķir Baltijas Studiju veicināšanas apvienība, Inc. (AABS). Mantojumā teikts, ka stipendija jāpiešķir **Latvijas studentiem tālākām studijām ASV**. Mantojums paredz, ka stipendijas saņēmējiem vajag būt Latvijas pilsoņiem, jārunā latviski un jābūt pierakstītiem Latvijā.

1999./2000. akadēmiskajā gadā piešķirs divas stipendijas, 10 000 ASV dolāru katru. Tālākajos gados būs tikai viena stipendija gadā.

Iegūstot 10 000 USD lielo Saltupa stipendiju, saņēmējs noslēdz līgumu ar AABS, ka atgriezies Latvijā pēc studiju pabeigšanas ASV.

Kandidātiem jāpilda sekojošie noteikumi:

1. Iesniegums jāiesniedz AABS Baltijas birojā (Baltijas Akadēmiskais centrs, Latvijas Universitāte, Raiņa bulvārī 19, 241. ist., LV-1586, Rīga, Latvija) līdz 1998. gada 31. decembrim.

2. Iesniegumā jābūt dokumentiem, kas apliecina pilsonību, pieraksta vietu un izrakstam par studijām kādā no augstākajām mācību iestādēm Latvijā par pēdējiem diviem gadiem. Priekšroka tiks dota studentiem, kas:

- a) pabeiguši savas studijas bakalaura programmā un
- b) studē humanitārās vai sociālās zinātnes.

3. Iesniegumus izvērtēs AABS prezidenta apstiprināta komiteja. Finālistus intervēs latviešu un angļu valodā. Stipendijas izmaksās 10 vienlīdzīgos maksājumos ik mēnesi, kad būs saņemts paziņojums, ka students ierakstīts akreditētā ASV universitātē un kamēr studijas noritēs sekmīgi.

Stipendiju var papildināt arī no citiem avotiem.

TUVĀKA INFORMĀCIJA: EDGARS KARIKS,
Baltijas studiju veicināšanas apvienībā
Tālr. 7 220 669
E-pasts: aabs@lanet.lv
Raiņa bulv. 19 - 241

Varbūt izvēlēties "Peldi"
metālējēja Oļega Pavāra darbu izstādē
Dekoratīvi lietišķās mākslas muzeja salonā "Apsīda"
(Skārņu ielā 10/20) no 15. oktobra
O., t., c., pt., s., sv. 11 - 17

TAS VAR JŪS INTERESĒT

Zvaigžņu dzīve

◀ 2. lpp.

Lai Baldones Riekstkalna astrofizikas observatoriju savestu kārtībā, piesaistītu jaunus strādniekus, ieviestu uzņēmumu veidošanā digitālu sistēmu, vajadzīgs pamata finansējums. Arī astronomijas prestižs mūsu sabiedrībā nav visai augsts. Kā rāda ikgadējās aptaujas, kas tiek rīkotas kopš 1990. gada, "ZD" lasa vismazāk nodrošinātā, taču uz garīgām vērtībām orientētā un tāpat skaitliski neliela sabiedrības daļa. Daudzos aspektos astronomijas vietu nepamatoti aizņem astroloģija. Patiesībā astroloģija un astronomija viena no otras stāv visai tālu, taču ir pamats secināt, ka daudzi tās jautā. Tikai šādi varētu izskaidrot, piemēram to, ka pirms gaidāmā saules aptumsuma avīzes gan publicē astrologu viedokļus, bet astronomi paliek ēnā. Laikam, gribi vai negribi, jāpiekrīt J. Ikaunieka teiktajam: "Astronomi ir vajadzīgi tikai pats sev."

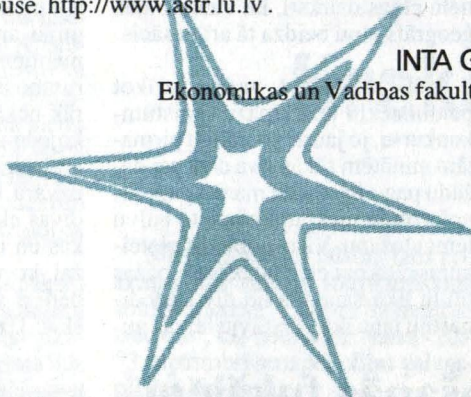
Par galveno mērķi sēdes dalībnieki izvirza zinātnes popularizēšanu, un zināmi panākumi jau kļūst manāmi - tiek organizēti astronomiskie pulciņi, veidotas eksperimentālas mācību grāmatas (piemēram, Ilgoņa Vilka "Zvaigžņotās debess ceļvedis") un lappuses Internetā.

Ja jūs interesē, kā dzimst zvaigznes, kas ir melnie caurumi un kāda ir galaktiku daudzveidīgā pasaule, tad atbildes uz šiem jautājumiem varētu rast "ZD" lappusēs. Atcerēsimies Sent-Ekziperi Mazā Prinča teikto: "Un tu iemilēsi skatīties zvaigznēs... Visas tās kļūs par taviem draugiem." Kā būtu, ja arī jums tuva un pazīstama kļūtu katra zvaigznīte?! Ja esmu vismaz daļēji pārliecinājusi, **droši nāciet trešdienās un LU observatoriju (ieeja par ziedojumiem) vai paņemiet palasīt žurnālu.** Ir iespējams braukt arī uz Baldones Riekstkalnu (ieeja par ziedojumiem) vai apmeklēt Jauniešu astronomijas klubu (bez maksas). Piedalieties, un kas zina, varbūt arī jūs, tāpat kā filmā "Deep Impact", atklāsiet kādu nepazīstamo debess ķermeni. Asteroids ar numuru Ekon B97035 nemaz neskan slikti!

Ar visiem papildus jautājumiem lūdzu griezties Raiņa bulvārī 19, 401. telpā.

Informāciju par astronomiju Latvijā var atrast Interneta lappusē. <http://www.astr.lu.lv>.

INTA GOLUBEVA,
Ekonomikas un Vadības fakultātes studente

KONKURSS

Vai esat kādreiz domājuši, kāpēc debesis pakārtos Greizos Ratus sauc par Lielo Lāci, bet latīņu burtu "w" - par Kasiopeju? Atbilde ir rodama seno grieķu mītos, kuri izskaidro vai, tā teikt, legitimē, katru zvaigznāja atrašanos debesīs. Parasti, uzceļot debesis, dievi cildināja mirstīgos par viņu varonniecībām, kā, piemēram, Herkulesa un Perseja zvaigznājos. Tad kāpēc gan LU 79. dzimšanas dienas gaisotnē par nopelniem izglītības jomā debesis nevarētu būt iemūžināts LU rektors profesors J. Zaķis?

Konkursa nosacījumi

Uzzīmē, kāds varētu būt J. Zaķa zvaigznājs, izdomā tam vārdu (Zaķa zvaigznājs, diemžēl jau pastāv) un īsu leģendu un atsūti vai atnes pats (pati) uz "UA" redakciju ne vēlāk par 15. oktobri.

Interesantākā atbilde tiks publicēta, bet tās autors saņems lielisku balvu - kompaktdisku no Latvijas lielākā mūzikas veikala "Randoms" (Kaļķu ielā).

"Universitātes Avīze"

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus rediģē GINTA LEIKARTE
Datorsalikumu veido TOMS GRĪNBERGS un INGA BĒRZIŅA
Numurā izmantoti ARNITAS ĀLMANES zīmējumi

Visi ir aicināti uz amerikāņu evaņģēlista Stīva Baikrofta lekciju ciklu Rīgā:

Krusta spēks un Jaunās Derības kristietība

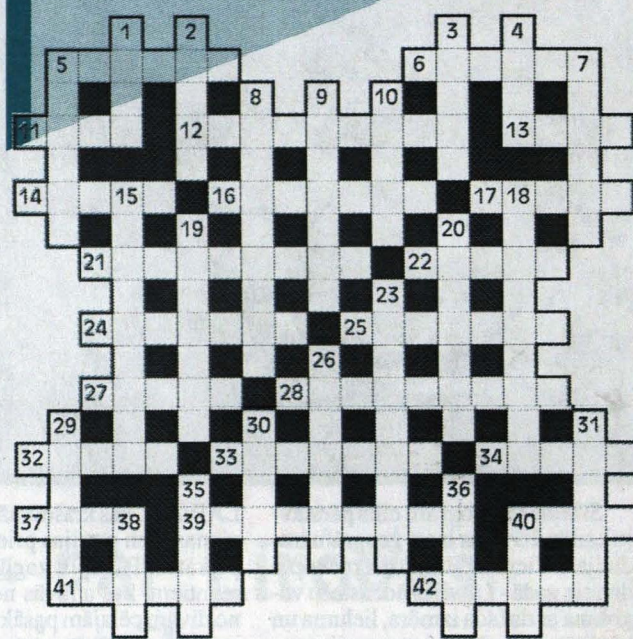
no 05.10 līdz 09.10.
plkst. 19.00

Rīgas 1. ģimnāzijas 39. auditorijā Raiņa bulvārī 8

Lekcijas tiks tulkotas latviešu valodā.

Tulkojums krievu valodā nepieciešamības gadījumā tiks nodrošināts.

PALAUZI GALVU

Horizontāli:

5. Josla pie horizonta. 6. Organogēni ezeru nogulumu. 11. Artikulētu skaņu veidošana. 12. Vietniekvārds. 13. Saliktena daļa, kas attiecas uz gaisu vai gāzēm. 14. Valsts Āzijas rietumos. 16. Kārtības sargs bijušajās PSRS valstīs. 17. Ierīce, šķidruma vai gāzes plūsmas regulēšanai. 21. Visu normu, principu noliegšana. 22. Vejš, kas dienā pūš no ūdens uz sauszemi, bet naktī - ūdens virzienā. 24. Okupēt kādas valsts teritoriju un vardarbīgi pievienot citai valstij. 25. Kažokāda no kāda neliela plēsēju kārtas brūna dzīvnieka ar vijīgu ķermeni. 27. Garuma mērvienība. 28. Tēls no Dž. Verdi operas "Rigoleto". 32. Upe, Vizlas kreisā krasta pieteka Gaujas baseinā. 33. Rīgas Tautas augstskolas žurnāls, iznāca no 1928. gada oktobra līdz 1930. gada decembrim. 34. Administratīvi teritoriālā iedalījuma vienība Norvēģijā. 37. Latviešu gleznotājs (1892. - 1958.). 39. Lielas un stipras. 40. Spēja uztvert apkārtnes norises. 41. Neregulāras formas daudzšūnu ūdens dzīvnieks. 42. Bruņinieku ordeņa priekšnieks.

Vertikāli:

1. Sievietes vārds jūnijā. 2. Just skābekļa trūkumu. 3. Augšējā daļa. 4. Debess ziemeļu puslodes zvaigznājs. 5. Galvas vidus. 7. Neliels iebildums. 8. Mainīt formu, veidu. 9. Dzelceļa stacija posmā Limbaži - Aloja. 10. Mirušā gars senlatviešu mitoloģijā. 15. Kareivis, kas ir piekomandēts virsniekam. 18. Kādas valsts pilsoņi, kas pastāvīgi dzīvo kādā ārvalstī. 19. Auduma gabals, ko izmanto kādas telpas daļas atdalīšanai. 20. Sika, blīva kādas vielas daļa. 23. Tāds, kas mēdz daudz žēloties. 26. Lielkapitālists, monopolistiskās apvienības vadītājs. 29. Nosacījums, likums; stingri noteikts, vispārpieņemts. 30. Kinomākslas darbs. 31. Mehāniskās svārstības, kas izplatās vidē. 35. Ģeometriskā figūra. 36. Daudzgadīgas astero dzimtas nezāles ar asām, dzeloņainām lapām. 38. Tēls, statuja, ko cilvēks pielūdz. 40. Ragvielas pavedieni, kas klāj cilvēka galvu.

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 7222944
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Reģistrācijas apliecības Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauc uz "UA" obligāta.
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

PHARE starptautiskā augstākās izglītības programma ZZ-95.20 Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana

Latvijas Universitātes ārējais novērtējums 1998. gada 10.-12. jūnijs

Priekšvārds

Dzīvojam laikā, kad strauji pieaug pieprasījums pēc izglītības. Un pēc labas izglītības. Studējošo skaits nepārtraukti palielinās. Latvijā pēdējo piecu gadu laikā tas ir gandrīz divkārties. Pieprasījums rada piedāvājumu, - tiek dibinātas jaunas augstskolas, veidojas jaunas studiju programmas, paplašinās gan studentu, gan akadēmiskā personāla mobilitāte. Tajā pašā laikā valsts finansējums augstākajai izglītībai praktiski nepalielinās, gan morāli, gan fiziski nolietojas aprikojums, noveco akadēmiskais personāls. Pastāv pamatotas bažas par izglītības kvalitāti. Katram, kas iegulda savu naudu izglītībā, gan nodokļu, gan mācību maksas veidā, gribas būt pārliecinātam, ka saņemtā prece ir īsta manta, ko rūsa un kodes nemaitā. Tā tas ir ne tikai pie mums. Pēdējos gados visās Eiropas valstīs pastiprināti piegriež vērību augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai un vērtēšanai.

Lai veicinātu Centrāl- un Austrumeiropas valstu sadarbību šajā jomā, tiek realizēta Phare programma Quality Assurance in Higher Education. Šīs programmas ietvaros paredzēts katras dalībvalsts vienā augstskolā veikt darbības kvalitātes pašnovērtējumu un uzaicināt starptautisku vērtēšanas komisiju analizēt šī pašnovērtējuma ziņojumu, iepazīties ar augstskolas darbu un sagatavot savu atzinumu. Tādējādi paredzēts izplatīt uzkrāto pieredzi augstskolu darba kvalitātes vērtēšanas jomā, paaugstināt darba pašnovērtēšanas kultūru, veicināt augstskolu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu izveidi un nostiprināšanu.

Latvijā par šādu vērtējamo augstskolu tika izvēlēta Latvijas Universitāte. Atbilstoši minētās programmas rekomendācijām, LU tika sagatavots pašnovērtējuma ziņojums, ar to iepazīs izveidotās vērtēšanas komisijas pārstāvji (pa vienam augstskolu darba kvalitātes vērtēšanā iesaistītam speciālistam no Lielbritānijas, Francijas, Ungārijas, Lietuvas, Latvijas). Pēc tam komisijas trīs dienas viesojās LU, tikās ar administrācijas pārstāvjiem, pašnovērtēšanā iesaistītiem darbiniekiem un studentiem, Senātu, Senāta komisijām, Studentu padomes pārstāvjiem, iepazīs ar bibliotēku un Bioloģijas fakultāti. Šī darba rezultāti, atziņas un vērtējumi apkopoti komisijas ziņojumā.

ELMĀRS BEĶERIS,
Starptautiskās LU vērtētāju komisijas sekretārs,
RTU asoc. prof., Latvijas
Augstākās izglītības kvalitātes
vērtēšanas centra
valdes priekšsēdētājs

NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

1. Ievads

1.1. Latvijas izglītības sistēmas struktūra

1991. gada 19. jūnijā tika pieņemts Latvijas Republikas Izglītības likums. Tajā ir noteikti galvenie Latvijas izglītības sistēmas principi, mērķi un raksturīgākās iezīmes. Šis dokuments liek pamatus vienotai, ilgstošai izglītības sistēmai, kuras galvenie elementi ir šādi:

Pamatizglītība - sākas sešos vai septiņos gados un kopā ilgst 9 gadus: 4 gadi sākumskolā un 5 gadi pamatskolā. Skolas absolventi saņem atestātu par deviņgadīgās skolas beigšanu.

Vispārējā vidējā izglītība - lai iegūtu vispārējās vidējās izglītības atestātu, nepieciešams apgūt piecus obligātos priekšmetus (latviešu valodu un literatūru, matemātiku, svešvalodu, vēsturi, fizisko kultūru), vismaz septiņus izvēles priekšmetus un, beidzot 12. klasi, sekmīgi jānokārto pieci absolvēšanas eksāmeni. Ikviens vidējās izglītības atestāta īpašnieks ir tiesīgs iestāties augstākajā mācību iestādē. Pastāv ierobežots skaits valsts apmaksātu studiju vietu un iestāšanās procedūra ir atkarīga no konkursa.

Profesionālā un vidējā speciālā izglītība - profesionālās izglītības programmas ir domātas vienkāršu arodu apmācībai pusaudžiem, kuri līdz 15 gadu vecumam vēl nav ieguvuši pamatizglītību. Vidējās speciālās izglītības ilgums ir 2, 3 vai 4 gadi. Tāpat pastāv arī virkne profesionālās apmācības programmu vidusskolu absolventiem. Vidējā speciālā izglītība saistās ar tādām sfērām kā tehnika, uzņēmējdarbība, medicīniskā aprūpe, farmācija, māksla vai mūzika. Deviņu klašu izglītību guvušajiem mācību ilgums ir 4-5 gadi, vidusskolas atestātu īpašniekiem - 2-3 gadi.

1.2. Augstākās izglītības sistēma

Augstskolu likums kā atsevišķas kategorijas izdala *akadēmiskas* un *profesionālas* mācību iestādes, nevis universitātes un neuniversitātes tipa iestādes un programmas.

Akadēmiskās augstākās izglītības programmas ir vērstas uz fundamentālajām vai lietišķajām zinātnēm un sniedz iespēju iegūt bakalaura un maģistra grādu. Bakalaura grāds tiek piešķirts pēc pirmā studiju posma (3 vai 4 gadi) beigšanas. Maģistra grāds tiek piešķirts pēc otrā posma beigšanas un tā iegūšanai nepieciešamais kopējais studiju laiks ir 5-7 gadi.

Profesionālās augstākās izglītības programma sniedz zināšanas un iemaņas profesionālai darbībai. Latvijā ir divu veidu profesionālā augstākā izglītība: viena ļauj iegūt akadēmisku grādu, otra ir pamatā vēsta uz profesionālu iemaņu apgušanu.

Doktorantūra. Lai iestātos doktorantūrā, ir nepieciešams maģistra grāds. **Doktora** grādu (starptautiskais apzīmējums - PhD) var iegūt, publiski aizstāvējot doktora disertāciju pēc 3-4 gadu studijām Universitātes doktorantūrā.

1.3. Latvijas Universitāte - īss raksturojums

Latvijas Universitāte - pirmā nacionālā un vienīgā klasiskā tipa universitāte, kura vieno un palīdz attīstīties nozīmīgākajiem Latvijas humanitāro, dabas un sociālo zinātņu spēkiem. Tā tika dibināta 1919. gada 28. septembrī uz bijušā Rīgas Politehnikuma bāzes (dibināts 1862. g.) un mantoja no tā ēku, mācību spēkus, kā arī citas intelektuālas un materiālas vērtības. Laika gaitā no Latvijas Universitātes nodalījās virkne citu augstāko mācību iestāžu - Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Latvijas Medicīnas akadēmija, Rīgas Tehniskā universitāte, kuras arī ir iemantojušas popularitāti kā izglītības un zinātniskās pētniecības centri.

Patlaban Latvijas Universitātē (LU) ir 12 fakultātes un 24 zinātniskās pētniecības institūti, 14 no kuriem ir juridiski neatkarīgi. LU mācās aptuveni 19000 studenti. 1997./98. akadēmiskajā gadā LU pamatstudijās tika uzņemti 4698 studenti - ap 30% no visiem Latvijas pirmkursniekiem. Vidējais iesniegumu skaits uz vienu vietu bija 5,3 (vidējais rādītājs par visām valsts subsidētajām augstskolām bija 3,1). Maģistru programmās uzņemto studentu skaits bija 2005 - gandrīz puse no visiem Latvijas maģistrantiem. Studiju programmas nodrošināja aptuveni 1080 akadēmisko mācībspēku (no tiem 58% ir doktora grāds). Tikai 12,8% akadēmisko mācībspēku strādā kā pasniedzēji uz pilnu darba slodzi.

2. Ekspertu grupa

Ekspertu grupa tika nokompletēta saskaņā ar PHARE vadlīnijām augstāko mācību iestāžu novērtēšanas pilotprojektam:

1. Hjū Glēvils - priekšsēdis (Lielbritānija, Atklātās universitātes Kvalitātes atbalsta centra darbinieks, Augstākās izglītības pētniecības biedrības loceklis);
2. Elmārs Beķeris - sekretārs (Latvija, Rīgas Tehniskās universitātes docents, Latvijas Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs, valdes priekšsēdis);
3. Ksaviers Rišē (Francija, Marne la Vallée universitātes profesors);
4. Ženonas Kamaitis (Lietuva, Viļņas Gediminas Tehniskās universitātes profesors);
5. Peters Kiss (Ungārija, Ungārijas Akreditācijas komisija).

3. Darba metode

Pirms došanās uz Latviju visi eksperti iepazīs ar informāciju par Latvijas Universitāti, tās pašnovērtējuma ziņojumu, kā arī ar Latvijas izglītības sistēmas vadlīnijām. Vizītes laikā ekspertu grupa saņēma arī virkni citu dokumentu. Lai labāk sagatavotos vizītes gaitai, tika organizētas arī vairākas tikšanās:

* vizītes grafiku sastādīja ekspertu grupas priekšsēdis un LU Mācību prorektors;

* priekšsēdis un sekretārs ap-

sprieda Latvijas pieredzi augstāko mācību iestāžu un to studiju programmu akreditācijā, kā arī precizēja vizītes grafika detaļas;

* LU vadība apsprieda un apstiprināja vizītes grafiku.

Pirms pašas vizītes notika arī ekspertu grupas sanāksme. Tās laikā izvērsās dzīva diskusija par novērtēšanas procesu un to, kā labāk izmantot ikviena grupas locekļa pieredzi. Tika noskaidrots, kādi ir galvenie ekspertus interesējošie jautājumi.

Vizītes laikā ekspertu grupai bija organizētas šādas tikšanās:

* divas tikšanās ar rektoru J. Zaķa k-gu un citiem LU vadības pārstāvjiem (Zinātņu prorektoru I. Lāča k-gu, lietu pārvaldnieku (kanclers) P. Fricberga k-gu, Mācību daļas vadītāju L. Sprūģes k-dzi, Mācību prorektora v.i.A. Simanovska k-gu, Latvijas Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja vietnieku A. Glāziņa k-gu);

* divas tikšanās ar LU pašnovērtēšanas komisiju, tai skaitā ar tās vadītājiem un darba grupu locekļiem;

* tikšanās ar dažādām Senāta komisijām: Finanšu un budžeta komisiju, Stratēģijas komisiju, Mācību komisiju, Zinātņu komisiju;

* tikšanās ar Studentu padomi;

* bibliotēkas apmeklējums;

* Bioloģijas fakultātes un Biomedicīnas pētījumu un studiju centra apmeklējums.

Šo tikšanās reīžu laikā eksperti saņēma informāciju un uzklusēja vairāk nekā 40 cilvēku viedokļus. Katras tikšanās ilgums bija 45-90 minūtes. Tas bija diezgan saspringts grafiks un eksperti apzinās, ka atsevišķos gadījumos klātesošie LU pārstāvji tik īsā laikā, iespējams, nevarēja sniegt izsmeltošu savas darbības pārskatu. Jāatzīmē arī tas, ka grupai bija pārāk maz iespēju tikt ar akadēmiskajiem mācībspēkiem un studentiem - tika apmeklēta tikai viena fakultāte. Un tomēr, pateicoties labai organizācijai un atklātībai no visu LU darbinieku un studentu puses, tika gūtas atbildes uz visiem iepriekš izvirzītajiem jautājumiem, kā arī apspriestas galvenās problēmas un iespējamie risinājumi.

4. Universitātes struktūra

LU mērķis ir nodrošināt, lai "savā akadēmiskajā un zinātniskajā darbībā tā neatpaliktu no labākajām līdzīga tipa Eiropas universitātēm, to vidū izceļoties ar spēju atspoguļot latviešu un Latvijā mītošo vēsturisko minoritāšu kultūras vērtības." Lai sasniegtu šo mērķi, LU ir jāturpina iesāktais reformu process, maksimāli izmantojot citu valstu pieredzi. Šī procesa uzdevums ir attīstīt starpdisciplināru pieeju akadēmiskajam darbam, kā arī integrēt mācību un zinātnisko darbu. Ņemot vērā vēsturisko kontekstu (Latvijas Zinātņu Akadēmijas institūti bija nodalīti no LU), tas ir visai sarež-

ģīts process, kurš saistās ar virkni dažādu problēmu (finansālām, organizatoriskām, cilvēciskām).

LU ir autonoma augstākās izglītības iestāde. Tās darbību nosaka atbilstoši Latvijas Republikas likumiem pieņemta Universitātes Satversme. Saskaņā ar Satversmi, galvenās LU lēmējinstīcijas ir:

- * Satversmes sapulce;
- * Senāts;
- * rektors, prorektori, LU direktors, LU kanclers;
- * padomes un komisijas.

Galvenās reformu izraisītās problēmas saistās ar dažādām Senāta komisijām: Finanšu un budžeta komisiju, Mācību komisiju, Personāla komisiju, Universitātes Satversmes komisiju, Stratēģijas komisiju, Studentu lietu komisiju, Zinātņu komisiju. Senāta locekļiem ir iespēja darboties jebkurā no šīm komisijām, taču citu LU darbinieku līdzdalība netiek paredzēta.

LU administratīvajai sistēmai būtu jāsekmē reformu process. Tās struktūra ir hierarhiski vertikāla un sastāv no dažādām nozarēm, kuras ir pakļautas prorektoriem, LU kancleram, direktoram, taču horizontālās saites ne vienmēr ir skaidri definētas. Pēc ekspertu domām, šāda struktūra var izraisīt problēmas starpdisciplināras pieejas izstrādē, kā arī mācību un zinātniskā darba integrācijā. Apzinoties šo problēmu, LU tika izstrādāts projekts plaša profila fakultāšu izveidei (5 pastāvīgo 12 vietā), kuras spētu nodrošināt dažādām vertikālās struktūras nozarēm pakļauto strukturālo vienību konsolidāciju. Patlaban turpinās darbs pie šī projekta, kura mērķis ir sekmēt mūsdienu augstākās izglītības un zinātniskās pētniecības organizatoriskās sistēmas integrāciju. Pagājušajā gadā tika akceptēta jauna profesoru vēlēšanu kārtība un izveidotas jaunas strukturālās vienības - *profesoru grupas*. Tajā pašā laikā, šķiet, pagaidām vēl trūkst pilnīgas izpratnes par šo grupu-vietu LU struktūrā - vai tās būs atsevišķas vienības, vai arī fakultāšu vai zinātniskās pētniecības institūtu apakšvienības. Iespējams, ka dažādās jomās tiks panākti dažādi risinājumi.

5. Akadēmiskais un zinātniskās pētniecības darbs

Galvenās LU aktivitātes saistās ar studiju un zinātniskās pētniecības darbu, kas kopā veido tās akadēmisko pamatu. LU nodrošina visu studiju jomu papildināšanu ar atbilstošu zinātnisku darbību. Pēdējo gadu laikā šajā jomā notikušas ievērojamas reformas. Ir uzlabotas esošās studiju programmas un izstrādātas jaunas, ieviesta kredītpunktu uzskaites sistēma. Vienai nozarei atbilstošas, studijas ir reorganizētas trīs līmeņu (bakalaura, maģistra, doktora) studijās. Bakalaura programmas ilgst 4 gadus (160 kredītpunkti), maģistra programmu apgušanai nepieciešami divi pilni studiju gadi. Studiju programmas vada studiju programmu direktori.

Kandidātu šī direktora postenim izvirza fakultātes dome un apstiprina Senāts.

Studiju programmas tiek pastāvīgi pārskatītas un uzlabotas. Nelielus labojumus tajās apstiprina atbilstošās fakultātes dome, būtiskas izmaiņas ir jāapstiprina Senātam. Studiju programmu novērtēšanai tiek pieaicināti neatkarīgi eksperti no zinātniski pētnieciskiem institūtiem, ministrijām un citām universitātēm.

Patlaban norit studiju programmu akreditācijas process. Sagatavošanās akreditācijai saistās ar programmu izskatīšanu, nodrošinot to atbilstību Izglītības Ministrijas izstrādātajai studiju programmu klasifikācijai, kā arī ar atbilstošas dokumentācijas izstrādi un programmas pašnovērtēšanu. Jau pabeigta 15 programmu akreditācija un sagatavoti aptuveni 10 pašnovērtējuma ziņojumi dažādām citām programmām.

Ikvienam mācībspēkam ir obligāti jāveic arī zinātniska darbība, kura tiek īstenota zinātniskās pētniecības projektu ietvaros. Projektu finansējuma avoti var būt stipendijas, divpusējas vienošanās, kā arī līgumi ar uzņēmumiem un citām neakadēmiskām institūcijām. Atsevišķās jomās (ekonomikā, jurisprudencē) mācībspēki tiek iesaistīti jaunu likumprojektu un citu dokumentu izstrādē. Tajā pašā laikā, ir arī tādas jomas, kurās zinātniskās pētniecības darbībai trūkst finansējuma. Šādos gadījumos būtu nepieciešams nodrošināt finansējumu no LU budžeta vai īpašiem pētniecības fondiem.

Pagājušā gada laikā virkne institūtu, kuri atradās Latvijas Zinātņu Akadēmijas pakļautībā, tika integrēti LU, kļūstot par tās akadēmiskās struktūras pamatkomponentiem. Šī ārkārtīgi nozīmīgā rekonstrukcija nodrošināja studiju un zinātniskā darba vienotību, kura ir nepieciešama augstākajai akadēmiskai un profesionālajai izglītībai.

Mācību un zinātniskā darba kvalitāte ir galvenokārt atkarīga no mācībspēku kvalitātes. Šeit jāmin nopietnas ar mācībspēkiem saistītas problēmas: darbinieku vecums (45% ir vecāki par 50 gadiem un ar nedaudziem izņēmumiem zemā atalgojuma dēļ absolventus neizdo pasiegt akadēmiskai darbībai), zema konkurence uz akadēmiskiem posteņiem, daudzi mācībspēki zemā atalgojuma dēļ ir spiesti strādāt papilddarbus, kuri ne vienmēr ir tieši saistīti ar viņu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu, un tādēļ nevar piedalīties visos mācībspēku attīstības pasākumos (piemēram, izmantot akadēmisko atvaļinājumu) un vēlti pietiekami laika mācību grāmatu, konceptu un citu studiju materiālu izstrādei un uzlabošanai. Dažās jomās šīs problēmas ir īpaši akūtas, bet skaidra kadru attīstības stratēģija vēl nav izstrādāta.

Nopietna loma akadēmiskajā un zinātniskajā darbā ir atvēlēta LU bibliotēkai. LU bibliotēka ir viena no visnozīmīgākajām bibliotēkām Latvijā (vairāk nekā 2 miljoni vienību, vairāk nekā 16 tūkstoši abonenti, 97 štata darbinieki). Tai ir 11 filiāles, taču lasītāvās ir vietas tikai 260 lasītājiem - pārāk maz uz 18 tūkstošiem LU studentu. Bibliotēkas darbinieki ir izstrādājuši un ieviesuši elektronisku bibliotēkas automatizācijas sistēmu "Alise". Bibliotēkas galvenajā ēkā ir uzstādīts datortikls, kurā savienoti 32 datori. Pamatproblēma ir finansējuma trūkums - grāmatu iegādei un periodisko izdevumu abonēšanai gadā iedalīti LVL 40000 (gadā tikai \$ 3,7 uz katru studentu). Pastāv cerība tuvāko gadu laikā paaugstināt šo finansējumu līdz \$ 13 uz katru studentu (lai gan arī šis rādītājs neatbilst starptautiskajām normām). Ne visiem studentiem ir iespēja izņemt nepieciešamās mā-

cību grāmatas, tādēļ tiek apgrūtināta mācību lekciju skaita samazināšana un pāreja uz patstāvīgu mācīšanos.

LU uzņemamo studentu skaits pārsniedz valsts finansēto vakanču skaitu (1997. gadā konkurss bija 5,3 kandidāti uz vienu vietu). Lai palielinātu uzņemto studentu skaitu, ir ieviestas maksas studiju vietas. Un tomēr kandidātu skaits joprojām ievērojami pārsniedz vakanču skaitu. LU nav skaidri izstrādāta nolikuma attiecībā uz studiju maksas apjomu, kurš ir vairāk pamatots uz kandidātu skaitu nekā uz konkrētiem aprēķiniem. Studiju maksas un citi maksas pakalpojumi ir nozīmīga LU budžeta sastāvdaļa (aptuveni 36%), tajā pat laikā ar tiem saistās arī virkne problēmu:

- * dažas fakultātes atrodas izdevīgākā pozīcijā, tādēļ ir nepieciešama noteikta politika mazāk populāru, taču vajadzīgu studiju jomu atbalstīšanai;

- * jānodrošina iespēja atbalstīt studentus, kuri nespēj segt studiju maksu;

- * nepieciešamība pēc augstākās izglītības pieaug, taču vairums iedzīvotāju nevar atļauties samaksāt mācību maksu.

Nav šaubu, ka LU ir augsts prestižs Latvijas izglītības sistēmā un tā ir spējīga piesaistīt labākos kandidātus studijām. Ekspertu grupa augsti novērtēja studentu (Studentu padomes locekļu un Bioloģijas fakultātes studentu) entuziasmu un atklātību. Šie studenti ar entuziasmu izturas pret savām studijām un pamatā bija apmierināti ar pasniegšanas līmeni. Tajā pat laikā jāatzīmē, ka ekspertiem nebija pietiekama laika un iespēju tikties ar citu fakultāšu studentiem. Ekspertu grupa augstu vērtē Studentu padomes iniciatīvu veikt studentu aptauju par studiju kvalitāti (projektu finansiāli atbalstīja LU administrācija). LU administrācijai ir jāizmanto šī pētījuma rezultāti, jāņem vērā iegūtā informācija, kā arī jāuzlabo anketas saturs, aicinot studentus līdzīgus pasākumus atkārtot ik gadu.

6. Reformu kapacitāte

Problēmas, ar kurām nākas saskarties LU, ir tipiskas gandrīz visām Eiropas augstākajām mācību iestādēm:

- * pāreja uz masu izglītību;
- * finansējuma samazināšanās uz vienu studentu;

- * mācībspēku darba slodzes palielināšanās;

- * pieaugoša nepieciešamība pēc mācību turpināšanas arī pēc aktīvo studiju beigšanas;

- * progresējoša nepieciešamība paaugstināt studentu un mācībspēku mobilitāti;

- * labāko kadru noplūde.

Šīs problēmas ir jārisina situācijā, kurā to apgrūtinā virkne papildus grūtību:

- * salīdzinājumā ar starptautiskajām normām, Latvijas augstākajai izglītībai ir atvēlēti pārāk niecīgi līdzekļi;

- * ir apgrūtināts mācībspēku darbs;

- * LU ir izvietota daudzās ēkās, kas apgrūtinā tās organizatorisko darbu un starpdisciplināros kontaktus.

LU attīstībai nepieciešami ne tikai īstermiņa operatīvie plāni, bet arī skaidrs priekšstats par tās lomu

Latvijā un starptautiskajā zinātnieku aprītē. Senāta komisijas ir izstrādājušas "LU akadēmiskās attīstības koncepciju" (pieņemta 1998. g. 27.04.). Koncepcijā ir izklāstīta vidēja termiņa stratēģija struktūras pilnveidošanai, kadru attīstībai, mācību un zinātniskā darba integrācijai, finansējuma izmantošanas uzlabošanai. Šis dokuments apliecina, ka praktiski nav tādu darbības jomu, kuru uzlabošana būtu atstāta novārtā un kur jau nerītu aktīvs pilnveidošanas darbs.

Šeit būtu jāmin vairāki nozīmīgi sasniegumi:

- * ir pārskatītas un sagatavotas akreditācijai visas studiju programmas;

- * ir izstrādāta un patlaban tiek ieviesta elektroniska informācijas sistēma LU vadības vajadzībām, kura kalpos darba kvalitātes indikatoru izstrādei un palīdzēs veikt adekvātu kadru sadali un darba kvalitātes novērtējumu;

- * virkne Latvijas Zinātņu Akadēmijas institūtu ir integrēti LU struktūrā;

- * ir izstrādāti kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pamatelementi;

- * virkne struktūrvienību piedāvā dažādas papildus izglītības iespējas, ir sākti darbs pie mūsdienīgas tālmācības struktūras izveides;

- * plaša starptautiska sadarbība, studentu un mācībspēku apmaiņas programmas;

- * LU spēlē nozīmīgu lomu vidējās izglītības uzlabošanā, nodrošinot papildus apmācību skolotājiem, organizējot zinātnisko darbību, vasaras nometnes un konkursus vidusskolas skolēniem.

Tajā pat laikā, virknei problēmu tā arī nav rasts risinājums (vairums no tām ir minētas *LU akadēmiskās attīstības koncepcijā*):

- * kā noteikt un izmantot darba kvalitātes indikatorus;

- * kā tirgus apstākļos saglabāt klasiskās universitātes vērtības;

- * kā panākt operatīvu saikni ar darba devējiem;

- * kā nodrošināt augstu studiju kvalitāti apstākļos, kad zemā atalgojuma dēļ mācībspēkiem nākas meklēt papildus darbus ārpus Universitātes;

- * kā izmantot informāciju par studentu aptaujās, pašnovērtējuma un neatkarīgo ekspertu ziņojumos norādītajiem trūkumiem;

- * kā atbalstīt studentus, kuri nespēj segt studiju maksu;

- * kā atbalstīt zinātnisko darbību jomās, kurās vēl nav pieejams stipendiju un līgumu nodrošinātais finansējums.

Atbildot uz šiem jautājumiem, Universitāte norādīja, ka tā viennozīmīgi tieksies sasniegt starptautiskajām normām atbilstošus standartus izglītībā un studentu nodrošināšanā, kā arī zinātniskajā darbībā. Joprojām turpinās darbs pie trūkumu apzināšanas mehānismu izstrādes un ir pamats domāt, ka šie mehānismi būs pietiekami efektīvi. Nav šaubu, ka Universitātes vadība un iekšējās plānošanas procesi attīstās pareizajā virzienā.

7. Kopsavilkums

Ekspertu grupa vēlas izteikt Universitātei savu pateicību par tai izrādīto viesmīlību, kā arī efektīvo un sekmīgo vizītes organizāciju.

Ekspertu grupa augstu vērtē Universitātes pašnovērtēšanas sistēmu kā pamatu iekšējām diskusijām un izsaka atzinību par atklātību, kāda valdīja diskusijās, kurās tai bija iespēja piedalīties.

Tika gūta informācija, ka Universitāte atrodas pārejas posmā, ka tā izjūt ievērojamu finansiālu un citu resursu trūkumu, ka ir apgrūtināta mācībspēku darbība un ka atsevišķus procesus kavē Universitātes ģeogrāfiskais izvietojums. Ekspertu grupa uzzināja arī to, ka, piemēram, Latvijas nodokļu likumi nesekmē augstākās izglītības sponsorēšanu.

Pēc ekspertu grupas domām, galvenie Universitātes plusi ir šādi:

- * Lai arī Universitāte lepojas ar labu prestižu un spēj piesaistīt labākos studiju kandidātus, nav vērojama slīgšana pašapmierinātībā, nevēlēšanās pilnveidoties un uzklaut neatkarīgu ekspertu viedokļus.

- * Universitāte viennozīmīgi tiecas sasniegt visaugstākos akadēmiskos standartus ne tikai zinātniskajā darbībā, bet arī studentu izglītošanā;

- * Universitāte skaidri apzinās savu līdztiesīgo stāvokli starptautiskajā zinātnieku aprītē, tādēļ tas centieni to pārvērst praktiskā realitātē ir augstu vērtējami un atbalstāmi.

Īpaši atzinīgi ekspertu grupa vērtē šādus faktus:

- * Studentu iniciatīvu, veicot studentu aptauju un Universitātes vadības sniegto atbalstu šī projekta īstenošanai.

- * Informācijas sistēmas izstrādi un datorizēta bibliotēkas ka-

taloga izveidi.

- * Paveikto darbu pie jaunu programmu analīzes un pastāvošo programmu pilnveidošanas, kā arī mācību plānu sastādīšanas sistēmas.

- * Akcentu maiņa studiju organizēšanā - pārvietot uzsvāru no lekcijām uz studentu patstāvīgā izziņu procesa veicinošām studiju formām.

- * Turpinās darbs pie pilnīgākas studiju un pētnieciskā darba integrācijas, tai skaitā zinātnisko institūtu integrācija LU struktūrā.

Ekspertu grupa vēlētos īpaši uzsvērt galvenās jomas, kuru attīstībai nākotnē jāpievērš vislielākā uzmanība:

- * nepieciešamība pēc skaidras kadru attīstības stratēģijas;

- * zinātnisko pētījumu fonda izveide;

- * studentu izlaiduma profils citu Latvijas augstākās izglītības iestāžu izlaidumu kontekstā, ņemot vērā Latvijas un arī pašas Universitātes vajadzības (domājot par tās atjaunošanos);

- * turpināt darbu pie kvalitātes nodrošināšanas sistēmām un kvalitātes novērtēšanas, integrējot šo darbu vadības lēmumu pieņemšanā un plānošanā;

- * pastāvošo vienību (fakultāšu) horizontālo saikņu izveide un nostiprināšana;

- * kontrolēt apjomu, kādā fakultātem piešķiramos līdzekļus ietekmē tirgus apstākļi un atbalstīt fakultātes, kuras šajā ziņā atrodas mazāk izdevīgā stāvoklī;

- * rast iespēju atbalstīt studentus, kuri nevar patstāvīgi segt studiju maksu;

- * Turpināt Bibliotēkas integrāciju, iekļaujot filiāles un atbilstošo institūtu bibliotēkas kopējā Universitātes attīstībā.

Visi ekspertu grupas locekļi ir iepazinušies ar ziņojuma saturu un to vienprātīgi atbalsta.

ELMĀRS BEKĒRIS,
sekretārs
HJŪ GLENVILS,
priekšsēdis

LU fakultāšu dekāni un vadība Jaunā studentā svētkos